

LA VEU I LA MIRADA DE LES COOPERATIVES D'ENSENYAMENT

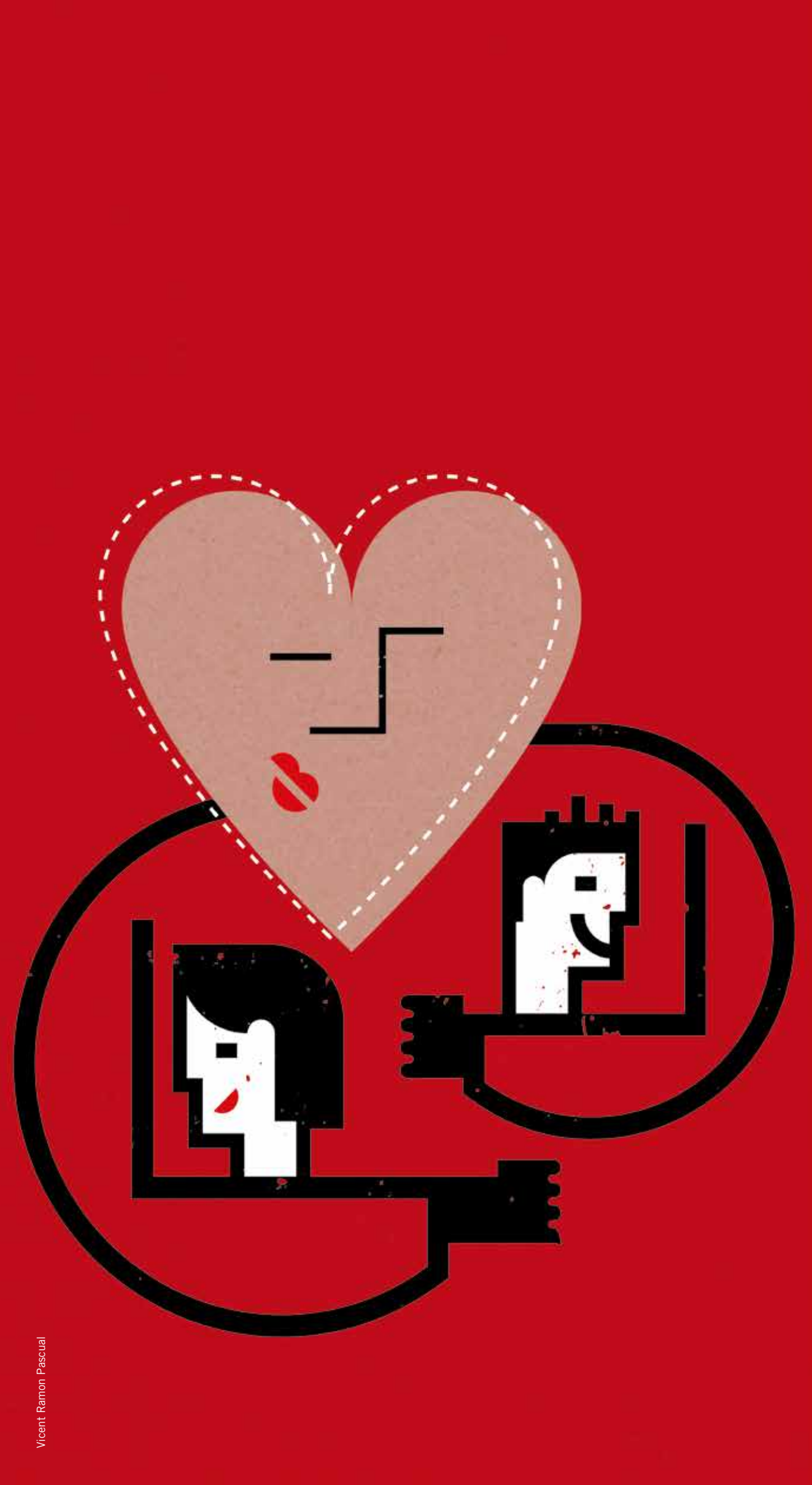
*Edició commemorativa de les
10 Declaracions Educatives*

declaracions
EDUCATIVES

■ UCEV
Unió de
Cooperatives
d'Ensenyament
Valencianes
som **COOP**erativa

declaracions
EDUCATIVES

**LA VEU I LA MIRADA
DE LES COOPERATIVES
D'ENSENYAMENT**

*Edició commemorativa de les
10 Declaracions Educatives*

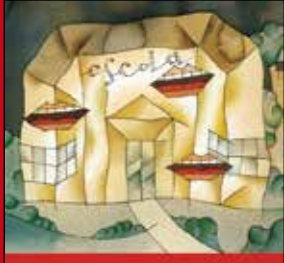
■ **UCEV**
Unió de Cooperatives
d'Ensenyament Valencianes
som **COOP**erativa

1

**LA SOCIETAT ACTUAL
NECESSITA UNA
ESCOLA INCLUSIVA**

2

**LA SOCIETAT NECESSITA
UNA ESCOLA
PLURILINGÜE**

3

**LA SOCIETAT NECESSITA
MESTRES ÈTICAMENT
COMPROMESOS**

4

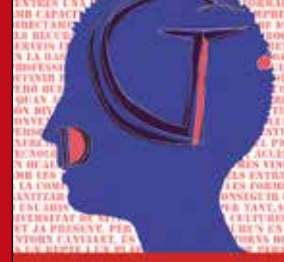
**LA SOCIETAT NECESSITA
CENTRES EDUCATIUS
COMPROMESOS AMB EL
FUTUR**

5

**LA SOCIETAT NECESSITA
ESTIMAR L'EDUCACIÓ
INFANTIL**

6

**LA SOCIETAT NECESSITA
UNA FORMACIÓ
PROFESSIONAL PER A
LA VIDA**

7

**LA SOCIETAT NECESSITA
LES COOPERATIVES
D'ENSENYAMENT**

8

**LA SOCIETAT NECESSITA
UNA ESCOLA
EMOCIONALMENT
COMPETENT**

9

**LA SOCIETAT NECESSITA
UNA GESTIÓ EFICIENT
DELS CENTRES
EDUCATIUS**

10

**LA SOCIETAT NECESSITA
UNA EDUCACIÓ PER A
LA SOSTENIBILITAT**

**LA VEU I LA MIRADA
DE LES COOPERATIVES
D'ENSENYAMENT**

**declaracions
EDUCATIVES**

Publicació realitzada per:

UCEV
Unió de Cooperatives
d'Ensenyament Valencianes
som **COOP**erativa

C/ Arquebisbe Mayoral, 11
46002 València
Tel: 96 352 13 86
Fax: 96 351 12 68
C.e.: ucev@ucev.coop
Web: www.ucev.coop

Il·lustracions:
Miguel Calatayud
Aitana Carrasco
Artur Heras
Mar Hernández
Mai Hidalgo
LaGruaEstudio
Menguao
Vicent Ramon Pascual
Paco Roca
Ada Sinache

Disseny Gràfic:
Pablo Mestre & Associats, Coop.V.

Impressió:
Solucions Gràfiques, Coop.V.

 Paper amb certificació mediambiental
100% RECICLAT

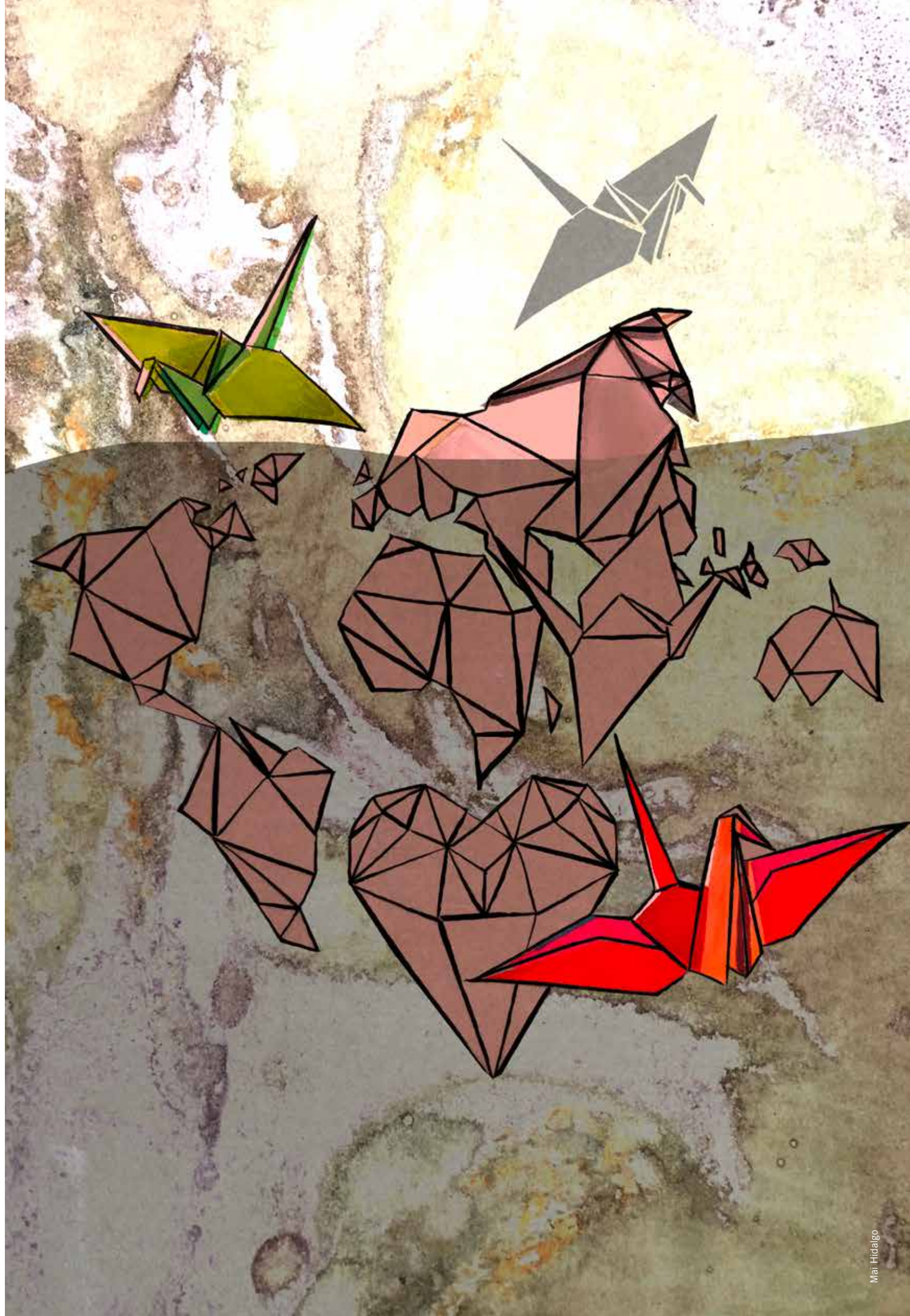
ISBN: 978-84-09-24034-0
D.L.: V-2535-2020

1a Edició: 11 / 2020
© UCEV: 2020

Patrocina:

Col·laboren en l'edició:

SUMARI

Pròleg de Vicent Marzà	11
Pròleg de Rafael Climent	13
Pròleg de Miquel Ruiz	15
INTRODUCCIÓ	18
A L'APORTACIÓ DE L'EDUCACIÓ A UNES SOCIETATS MÉS JUSTES I SOSTENIBLES	
LA SOCIETAT ACTUAL NECESSITA UNA ESCOLA INCLUSIVA dE■1	26
LA SOCIETAT NECESSITA UNA ESCOLA PLURILINGÜE dE■2	32
LA SOCIETAT NECESSITA UNA ESCOLA EMOCIONALMENT COMPETENT dE■8	38
LA SOCIETAT NECESSITA UNA EDUCACIÓ PER A LA SOSTENIBILITAT dE■10	44
B REIVINDIQUEM UNA EDUCACIÓ AL LLARG DE LA VIDA	
LA SOCIETAT NECESSITA CENTRES EDUCATIUS COMPROMESOS AMB EL FUTUR dE■4	52
LA SOCIETAT NECESSITA ESTIMAR L'EDUCACIÓ INFANTIL dE■5	58
LA SOCIETAT NECESSITA UNA FORMACIÓ PROFESSIONAL PER A LA VIDA dE■6	64
C EL VALOR SOCIAL I EDUCATIU DEL MODEL COOPERATIU	
LA SOCIETAT NECESSITA LES COOPERATIVES D'ENSENYAMENT dE■7	74
LA SOCIETAT NECESSITA MESTRES ÈTICAMENT COMPROMESOS dE■3	80
LA SOCIETAT NECESSITA UNA GESTIÓ EFICIENT DELS CENTRES EDUCATIUS dE■9	86

VIGENT MARZÀ I IBÁÑEZ

Conseller d'Educació, Cultura i Esport

És un autèntic plaer poder escriure unes paraules per commemorar deu anys de *Declaracions Educatives*, una iniciativa compromesa i innovadora que emprenguéreu l'any 2009 i que va permetre la UCEV de fer un salt de gegant pel que fa a la projecció de les cooperatives d'ensenyament valencianes i del seu tarannà educatiu. Per això, en primer lloc i abans de res, m'agradaria felicitar-vos i donar-vos la més sentida enhorabona.

Inclusió, compromís, plurilingüisme, innovació, sostenibilitat, emocions... Cada *Declaració* és -permeteu-me la redundància- una declaració d'intencions; un eix conceptual per vertebrar l'ensenyament a les aules i posar l'accent en temàtiques rellevants i d'actualitat. I cal destacar que tenen un caràcter «acumulatiu»: l'última *Declaració* no anul·la l'anterior sinó que la completa, tot eixamplant -any rere any-el marc teòric i pràctic des d'on les escoles cooperatives nodreixen el procés d'ensenyament i aprenentatge dels i les alumnes.

La història i arrelament del cooperativisme educatiu al País Valencià ha estat cabdal per al desenvolupament del nostre poble; nascut a un temps en el qual educar en llibertat era una activitat perseguida, sobretot, si ho feies en la nostra llengua. Tanmateix, un grup de docents i professionals de diferents àmbits us organitzàreu per capgirar la fosca realitat d'aquell moment mitjançant l'educació: es tractava d'educar i formar xiquets i xiquetes lliures, independents, respectuoses i solidàries. La recuperació del valencià era un element central dins d'aquell moviment però també ho era oferir una educació en clau humanista, llibertària, ecologista, democràtica i feminista, on els i les alumnes foren el centre del procés d'aprenentatge. Us avançàreu a l'època i, seguint les idees de Célestine Freinet i d'altres pedagogs europeus, obríreu el camí a les cooperatives d'ensenyament valencianes que existeixen hui en dia i, a més a més, serviren de guia i d'impuls a moltes escoles de la xarxa pública valenciana que volien canviar la repressió i la por de l'escola franquista per somriures i innovació.

Nosaltres no tenim cap dubte: cal lluitar per un servei educatiu transformador, arrelat, sostenible, emancipador i feminista. Eixa és i serà la prioritat d'aquest govern. Per això us volem mostrar el nostre suport incondicional al model d'escola que formeu la UCEV, que heu demostrat sempre una autèntica vocació de servei públic i heu defensat els mateixos valors que nosaltres volem per a totes les escoles. Sempre ens tindreu al vostre costat, treballant i cooperant amb l'objectiu del bé comú.

Deia Eduardo Galeano que «*mucha gente pequeña, en lugares pequeños, haciendo cosas pequeñas, pueden cambiar el mundo*». És una metàfora preciosa de l'escola i l'educació. Tanmateix, eixa «*gente pequeña, en lugares pequeños*» ha de treballar conjuntament i organitzar-se si vol canviar el món i la societat. Al cap i a la fi, no és possible educar sense cooperar. Això, vosaltres, ho sabeu fa temps.

RAFAEL CLIMENT GONZÁLEZ

Conseller d'Economia Sostenible,
Sectors Productius, Comerç i Treball

D'entrada, vaja per davant la meua felicitació a la UCEV per la seua labor de promoció del cooperativisme, igual com la que fan per l'educació pública. Particularment, les deu Declaracions publicades des de la primera en l'any 2009, a l'última en el 2019, tenen una extraordinària vigència i oportunitat, donant visibilitat a una manera de fer escola per part de les cooperatives d'ensenyament, i també de manera paral·lela, d'enriquir el debat educatiu del nostre territori.

“L'educació i el coneixement ens fan lliures” va dir Sòcrates. Però no sols és important educar, sinó també educar en valors. En síntesi, educació en valors i principis, tot fruit de la prèvia reflexió i del treball conjunt, de molts i de moltes mestres, educadors i educadores, que formen part de les cooperatives d'ensenyament.

Ara per ara, estem encara immersos en les conseqüències de la pandèmia del COVID-19, que ha colpejat seriosament les vides de moltes persones i les economies de tot el món. Però cal tindre en compte que tota crisi és, sense dubte, un moment excepcionalment difícil, però també és una oportunitat de millora cap al futur. Perquè ens ensenya quines són les nostres febleses i amenaces, però també quines són les nostres forteses i oportunitats.

Una de les nostres principals forteses és, sense dubte, el món cooperatiu valencià. El món cooperatiu és per a mi una referència, l'espill en què veure's, ja que són organitzacions que valoren les persones per damunt del capital, i a més a més, són democràtiques. Els seus treballadors i treballadores són, al mateix temps, propietaris i gestors de la cooperativa. És per tant, empresa, i al mateix temps una fórmula d'ocupació estable. La qual cosa significa que les persones hi participen de manera directa en les decisions que els afecten mitjançant el principi d'una persona, un vot.

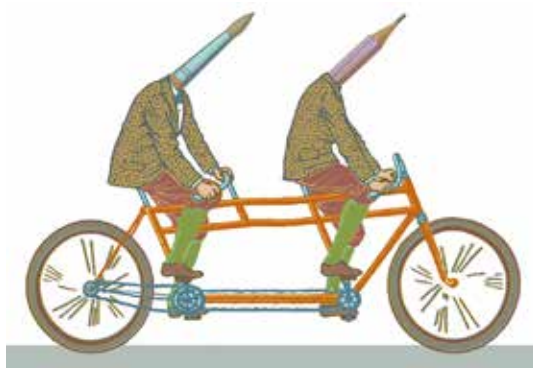
Per a mi, cooperativisme, bé comú i economia sostenible són tres facetes d'una mateixa realitat de futur: el desenvolupament amb rostre humà. Per tant, crec fermament en la necessitat de multiplicar els esforços en les polítiques públiques que facen avançar la *cooperativització* de l'economia.

En l'economia cooperativa, el bé comú està per damunt del bé individual, i la solidaritat i la complementarietat per damunt de la competència. Tots els valors del món cooperatiu, com la solidaritat, la corresponsabilitat, la complementarietat, la proximitat, la sostenibilitat, sense oblidar l'eficiència empresarial, són els pilars del model de desenvolupament sostenible que des de la Generalitat Valenciana estem impulsant.

Aquest és el sentit de la transformació que volem del model productiu, per a la generació de benestar a llarg termini. Un model productiu basat en el coneixement, la investigació i el desenvolupament innovador, i articulats sobre el principi de sostenibilitat social, productiva, i mediambiental.

Això implica també transitar cap a un model de responsabilitat social més participat, on es propague confiança, on es genere flexibilitat i on s'origene la innovació. Les empreses han de crear valor compartit, és a dir, crear valor econòmic, però també social i ambiental. I tot això forma part de l'ADN de l'economia cooperativa.

Així les coses, vull donar-vos les gràcies, com també el meu total suport, per aquestes deu Declaracions Educatives que recullen deu reflexions i un vertader camí d'esforç i treball conjunt, que permeten, n'estic segur, abordar junts amb cooperació, decisió i confiança, els reptes i les oportunitats que el futur ens presente.

MIQUEL RUIZ COLLADOS

Presidència de la UCEV

Ens complau dir-te que tens entre les mans una compilació de les deu Declaracions Educatives publicades per la UCEV al llarg dels últims anys. Al novembre de 2009, amb les primeres paraules de la primera Declaració ja dèiem:

“El pensament educatiu de les cooperatives és una realitat que es constitueix dia a dia lligada a l'experiència en les aules. [...] En aquesta escola «real» es treballen els principis d'una escola «somiada» de forma col·lectiva [...] I aquesta escola ideal es crea a si mateixa amb un grau d'autonomia i implicació que la singularitza respecte d'altres experiències educatives. D'aquesta interacció entre utopia i realitat, sorgeix un pensament educatiu que pot propiciar alguns dels debats que hui ocupen la societat i el sector educatiu. [...]

Aquesta és la raó que ha portat a les cooperatives agrupades en la UCEV a iniciar un procés de reflexió i formalització del seu pensament que es farà públic cada any a través d'una Declaració Educativa”.

Són paraules que ens atrevim a qualificar d'històriques en la trajectòria, llarga i rica, del cooperativisme educatiu valencià. Unes paraules seminals que encapçalaven aquella primera Declaració dedicada, per cert, a la inclusió educativa: una tria, la d'aquell tema, que no ens podia semblar més encertada donada la centralitat de la idea d'inclusió en l'educació contemporània. La sèrie de Declaracions no podia inaugurar-se amb una qüestió, aleshores i ara, més escaient.

Aquelles primeres paraules evidenciaven l'arrel robusta del projecte que llavors naixia: l'existència d'un “pensament educatiu” propi de l'escola cooperativa que emana justament de la singularitat d'aquest model d'escola. Un model sorgit en un territori on conflueixen utopia i realitat, el somni i la quotidianitat de *fer escola* a partir de projectes diversos (tant com diversos són els entorns i les comunitats on arrelen) però profundament connectats, fortament entrelaçats sobre la base dels valors i principis del moviment cooperatiu.

Així doncs, des d'aquella data llunyana, el cooperativisme educatiu ha estat capaç de “reflexionar” i, consegüentment, “formalitzar” fins a deu Declaracions. Totes elles materialització d'un treball acurat a la recerca de dos fins: mantindre viva una dinàmica de debat *intern* al si de la UCEV amb què generar pensament educatiu al voltant de temes que hem considerat, en cada moment, de màxima rellevància; i, gràcies a això, contribuir al debat *extern*, al debat social imprescindible que, pensem, ha de caracteritzar l'educació valenciana si pretenem situar-la en un procés de millora contínua. Haver consolidat al llarg de mes de deu anys aquest procés de debat i reflexió, enfortint amb cada Declaració el teixit del cooperativisme d'ensenyament, ha estat resultat d'un exercici constant d'intercooperació que ens remet al sisè dels principis cooperatius; la voluntat de contribuir activament al debat al voltant de l'educació amb el projecte de les Declaracions és una bona mostra del setè

d'aquests principis, aquell que parla de l'interès per la comunitat de tota empresa cooperativa. Tornant a llegir hui aquestes Declaracions, entrant en contacte de nou amb els seus plantejaments i les seues propostes, ens adonem que la intercooperació i l'interès per la comunitat han estat, efectivament, les matèries primeres amb què les hem modelades, aquelles que han garantit la seua consistència edició rere edició.

Podràs comprovar també que el conjunt d'aquestes Declaracions presenta un paisatge divers de temàtiques i punts de vista, però unitari pel que fa als seus fonaments diguem-ne *ideològics*. Tot plegat, una expressió plural del que podem considerar una "determinada forma d'entendre allò que es coneix com a ensenyament públic", visió amb la qual l'escola cooperativa ens identifiquem i que sabem que és compartida per diferents sectors i agents del món educatiu, tal com apuntàvem en un altre dels nostres documents de referència, aquell "Som cooperativa, fem ensenyament públic".

Però hi ha més, perquè el projecte de les Declaracions Educatives mai no ha estat només un projecte de paraules. Juntament amb elles, cada edició ha comptat amb un treball d'il·lustracions propi, dissenyat en exclusivitat per il·lustradors i il·lustradores que ens han aportat una mirada artística en forma d'imatges que, en tots els casos, s'ha combinat amb suma complicitat amb els textos i, innegablement, els ha enriquit. Aquesta edició recopila una fantàstica selecció d'aquestes il·lustracions, la qual cosa dona un valor afegit al llibre.

Finalment, en el pòrtic d'aquesta edició commemorativa no ens podem estar de deixar constància d'uns quants reconeixements i agraïments absolutament indefugibles. En primer lloc, al guiatge d'un grup de persones de reconegut prestigi, amics i amigues de l'escola cooperativa, qui ens han acompanyat en el camí d'elaboració de cada Declaració i, sens dubte, les han fetes millors. Igualment, a tot el personal tècnic de la UCEV i de FEVECTA que al llarg dels anys ha donat un suport il·lusionant a aquest projecte. I, òbviament, un reconeixement i un agraïment especials amb desenes de destinataris: totes i tots els mestres de les nostres escoles que amb la seua dedicació compromesa i entusiasta en les successives edicions de la Declaració Educativa, són les i els artífexs principals de l'obra recollida en aquest volum.

Un cop aplegat ací, potser t'estigues preguntant el perquè de la realització d'aquesta compilació ara. Com a colofó d'aquestes paraules, ens agradaria compartir amb tu aquests motius que, més enllà d'haver arribat al nombre redó de les deu Declaracions, ens han encoratjat a culminar tot el treball que ha comportat aquest projecte.

En primer lloc, la vigència d'aquella *raó original* amb què vam justificar la redacció de la primera Declaració, una raó que s'ha conservat intacta a totes i cadascuna de les Declaracions que segueixen: la necessitat de generar un pensament propi amb ànim de compartir-lo, de contrastar-lo, de fer-lo fecund en el debat sobre l'educació.

En segon lloc, la vigència de molts dels arguments, de moltes de les propostes, del traçat de molts dels desafiaments educatius que els textos de

les Declaracions plantegen. El convenciment d'aquesta vigència ens fa pensar que els continguts d'aquestes deu Declaracions són, també hui, *útils*: això és, incitadors, crítics, carregats d'il·lusions per una educació millor. Vius.

I finalment, hi ha un darrer motiu no menys important. Aquesta labor de recopilació del pensament generat pel cooperativisme educatiu mitjançant les seues Declaracions representa, en si mateixa, un estímul per repensar-nos i relançar-nos com a cooperatives d'ensenyament; perquè allò assolit, tot el bagatge acumulat i compartit de coneixement col·lectiu, ens empeny cap endavant i ens mou a reflexionar de nou sobre la continuïtat que necessàriament ha de tindre la projecció del que som (escola i cooperativa, cooperativa i escola) i del que fem, i pensem, precisament per ser-ho.

INTRODUCCIÓ

El que trobareu en aquesta compilació és el resultat de la cooperació, de la reflexió i de la voluntat de compartir i d'impulsar una determinada visió sobre l'educació; una visió que, en moltes vessants, és la que defineix el món cooperatiu.

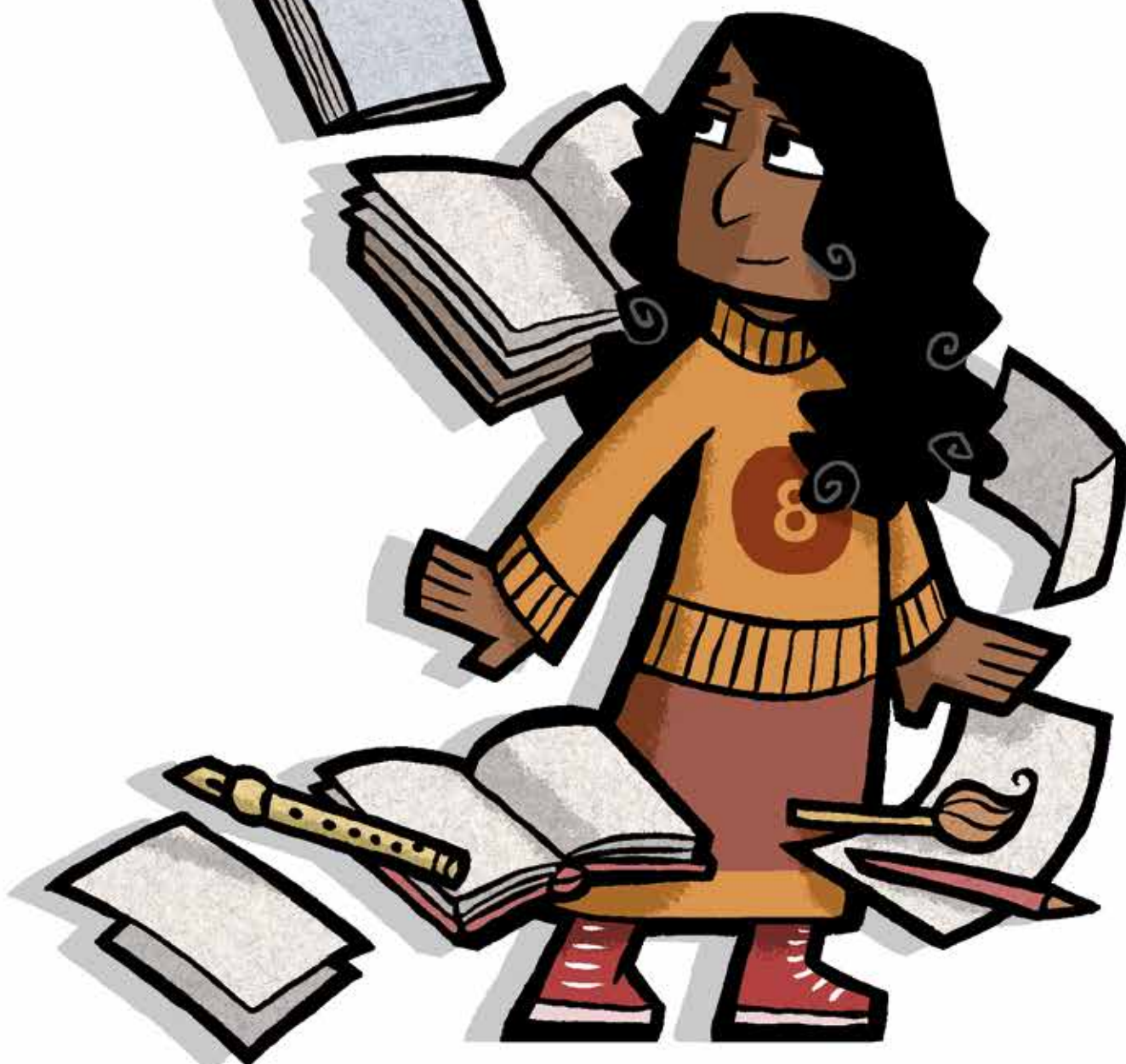
Al llarg de més de deu anys, diferents persones de les cooperatives d'educació valencianes han treballat juntes per visibilitzar i contribuir al debat sobre alguns dels temes que ocupaven o haurien d'ocupar al món educatiu, però no només al món educatiu: creiem que aquests temes concerneixen al conjunt de la societat, perquè l'educació és un fet social i ara, més que mai, s'evidencia en forma d'una realitat aclaparadora.

Hem dividit aquest treball d'edició en tres parts, agrupant les deu Declaracions en tants àmbits de reflexió. **En el primer bloc s'inclouen les Declaracions Educatives que reflexionen al voltant de L'APORTACIÓ DE LES COOPERATIVES D'ENSENYAMENT A UNES SOCIETATS MÉS JUSTES I SOSTENIBLES.**

La societat necessita un sistema educatiu que done resposta als reptes del present i del futur. Al llarg d'aquestes deu Declaracions Educatives hem parlat d'alguns d'aquests reptes: de la inclusió, del plurilingüisme, de l'educació emocional, de la sostenibilitat. Reptes que per a nosaltres són també valors fonamentals que guien el nostre quefer diari en les escoles cooperatives i impregnen les nostres decisions i els projectes que encetem; al capdavant, valors cap als quals, com a societat, hem de continuar avançant.

En l'última dècada s'ha avançat molt en el reconeixement de l'educació emocional no només com a valor per a la formació de persones més sanes i societats amb major benestar, sinó també pel seu rol en els processos d'aprenentatge. No obstant això, quan parlem d'una escola emocionalment competent estem reivindicant la base pedagògica i humana de l'escola que volem. L'escola que ha d'ensenyar a viure i a conviure, a construir col·lectivitat al temps que promou l'autonomia i l'emancipació, a viure en connexió amb el medi, a fer de l'emoció el vehicle per construir vincles i aprenentatges.

La competència emocional contribueix sens dubte a la millora de les relacions interpersonals i a la generació d'espais més inclusius. Tanmateix, amb ella sola no hi ha prou. En la nostra primera Declaració Educativa afirmaven que per assegurar que ningú no es quede enrere en el procés educatiu s'ha

d'afavorir l'autonomia dels centres i dels equips docents per tal que, sobre aquesta base, es puguen engegar projectes educatius que atenguen la diversitat de l'alumnat. Som éssers reflexius, som éssers actius, i una escola que no reflexiona i que no té capacitat d'actuació no pot generar els projectes educatius complexos i singulars que són necessaris per a atendre adequadament la diversitat de l'alumnat.

Atendre la diversitat i ser inclusius implica també donar la importància que pertoca a les llengües: a les pròpies, les quals ens conformen i ens lliguen a les nostres arrels, i a aquelles que ens permeten estar en contacte i créixer en un món globalitzat. Les cooperatives d'ensenyament hem contribuït des de la nostra pròpia idiosincràsia, i en alguns casos des del mateix naixement de molts projectes cooperatius, a fer que la nostra llengua, el valencià, siga cada dia més *viva*, això és, que ocupe un lloc de centralitat a la nostra societat gràcies a la seua centralitat als nostres projectes educatius.

I és precisament eixa consciència de ser part d'un món global la que també ens fa ser especialment conscients de la importància de caminar junts cap als Objectius de Desenvolupament Sostenible. Des de les escoles cooperatives portem temps fent passos en eixa direcció, si bé també sabem que estem en uns moments on ens calen accions més contundents i una implicació plena de tota la comunitat educativa. La realitat actual ens mostra aquesta necessitat d'avançar, d'una manera imperiosa, fent rumb sota el guiatge de l'Agenda 2030; el nostre compromís i la nostra mirada crítica respecta a ella, quedà patent en la desena Declaració Educativa.

El segon bloc que trobareu en aquesta compilació inclou les Declaracions Educatives on les cooperatives REIVINDIQUEM UNA EDUCACIÓ AL LLARG DE LA VIDA.

Les cooperatives educatives han tingut tradicionalment una visió de l'educació entesa com un procés al llarg de tota la vida. Aquesta mirada ampla ens ha portat a reivindicar en una sèrie de Declaracions algunes etapes educatives concretes que són clau per a la societat, i que o bé no han rebut l'atenció necessària, o bé han estat envoltades de certs *mites falsos* que nosaltres hem volgut trencar.

És aquest esperit reivindicatiu que ha caracteritzat algunes de les nostres Declaracions el que al 2013 ens dugué a parlar del nostre compromís amb el futur, el qual passa per una formació contínua i per una determinada manera d'entendre l'educació en què el paper dels centres educatius és fonamental. És a partir d'aquesta concepció de l'educació que podem contribuir al bé comú.

L'educació a la primera infància va més enllà d'una funció social que facilita la conciliació a les famílies. Defensàrem i continuem defensant el valor i el caràcter propi que ha de tindre aquesta etapa clau en la formació i el creixement posterior de les persones. Reivindicàrem i continuem reivindicant una educació infantil professionalitzada i menys feminitzada, que siga valorada socialment i en què ressalti i s'hi reconega el caràcter global, educatiu, inclusiu, innovador i creatiu.

Hem reivindicat i continuem treballant per una formació professional que, en el context actual, és cada vegada més pertinent i que s'ha de sustentar en l'equilibri de diferents dimensions: un professorat molt competent, també en els últims avanços socials i tecnològics; una formació competencial i integral que siga capaç d'identificar i centrar-se en els sabers claus i fonamentals per a l'alumnat, i que a més a més siga inclusiva i responsable socialment; i la implicació d'empreses també socialment responsables com a agents actius en el procés d'aprenentatge, així com de qualsevol context, agent i espai que genere o facilite l'aprenentatge i l'adquisició de competències.

El tercer bloc integra les Declaracions Educatives que fan èmfasi en EL VALOR SOCIAL I EDUCATIU DEL MODEL COOPERATIU.

Fem valdre el model cooperatiu per la manera en què en la nostra gestió conciliem tres àmbits: l'aspiració social, l'activitat empresarial i el projecte educatiu. Apostem per aquest model perquè va lligat al nostre compromís amb valors com són la cooperació i la cura de les persones, la democratització dels processos i la transparència en la gestió, la reinversió contínua en el nostre projecte i la projecció en el nostre entorn.

En les nostres Declaracions Educatives ens hem detingut a analitzar els que considerem uns elements clau del sistema educatiu: els i les mestres i els equips que conformen, els quals gestionen les escoles cooperatives i porten endavant els seus projectes educatius. Davant una creixent complexitat i

acceleració en tots els àmbits (l'econòmic, el social, el tecnològic, l'ambiental...) i un nivell d'incertesa molt elevat, la figura docent és clau com a referent de solidesa en un món líquid. El mestre, la mestra, acompanya, impulsa, es compromet per afavorir l'assoliment d'unes habilitats, destreses i coneixements que ajudaran l'alumnat a ser competent davant futurs

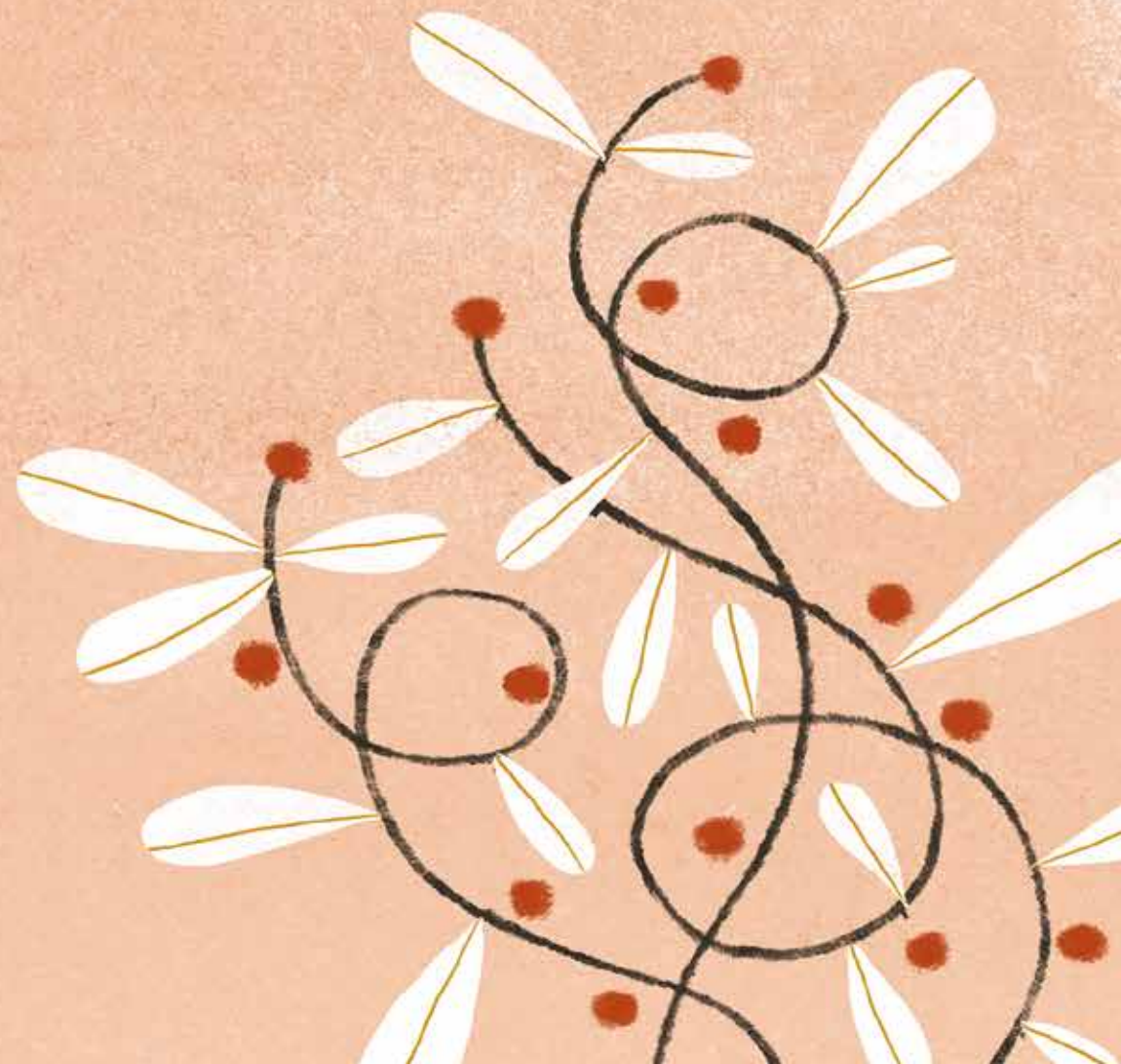

reptes. Dèiem en la nostra tercera Declaració que la societat necessita mestres èticament compromesos, i açò implica també apostar per la formació d'un professorat que ha de ser un, una intel·lectual transformador, transformadora, com diria Giroux, perquè necessitem els professionals millor formats en tots els àmbits per poder acompanyar i fer front als reptes que exigeix una educació de qualitat en tots els sentits.

Un bon equip docent necessita d'una gestió eficaç de l'escola, d'un equip que des de la professionalitat, la cooperació, la transparència i la democratització dels processos, facilite el desenvolupament de projectes educatius que promoguen la inclusió, la socialització i la transcendència, i una incidència positiva en el seu entorn. En aquest sentit, posem en valor la forma d'organització cooperativa com una de les més flexibles i eficaces a l'hora d'acomplir un servei públic com l'educació. De fet, podem afirmar amb orgull que la maduresa de les cooperatives d'ensenyament ens permet de ser coherents amb els nostres valors, encarar la realitat amb valentia i construir positivament els nostres projectes educatius, tenint sempre en compte les necessitats d'alumnes, famílies i societat.

No voldríem acabar aquesta introducció sense apuntar que malgrat aquesta diversitat temàtica que hem considerat oportú arranjar amb les categories exposades, el projecte de les Declaracions Educatives és un projecte profundament unitari. Tal com dèiem en les paraules inicials, és fruit de la cooperació, de la reflexió i de la voluntat de compartir que, de forma constant al llarg dels darrers anys, ha anat configurant una visió sobre l'educació: la que ens defineix com a cooperativisme educatiu i que, justament per això, ens esforcem perquè tinga transcendència en el *públic*, és a dir, en el que és comú i que, per ser comú, interpel·la a tothom.

Que les raons, els fonaments i les il·lusions que han fet realitat la fita d'aquestes deu primeres Declaracions Educatives ens empenyen per continuar cooperant, reflexionant i compartint, si més no, durant els pròxims deu anys.

L'APORTACIÓ DE L'EDUCACIÓ A UNES SOCIETATS MÉS JUSTES I SOSTENIBLES

declaracions EDUCATIVES

1

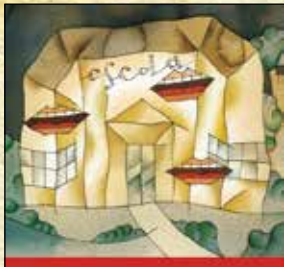
**LA SOCIETAT ACTUAL NECESSITA
UNA ESCOLA INCLUSIVA**

ANY: 2009

IL·LUSTRACIONS: laGRUAestudio:
Cristina Durán-Miguel Ángel Giner Bou

“La nostra societat necessita urgentment repensar l’educació per tal de construir escoles inclusives que puguin complir una funció educativa i socialitzadora. En aquest sentit, pensem que l’escola inclusiva que la societat necessita ha de ser democràtica, autoreflexiva i afectiva, model que les cooperatives d’ensenyament ens esforcem per construir dia a dia.” dE■1

2

**LA SOCIETAT NECESSITA UNA
ESCOLA PLURILINGÜE**

ANY: 2011

IL·LUSTRACIONS: Miguel Calatayud

“L’escola ha de fomentar entre els alumnes una actitud general d’estima i de respecte de les llengües; ha de saber inculcar-los que cada llengua, al marge del nombre de parlants actius que pugui tenir, és, alhora, una font i un pou de coneixements, de valors, de tradicions.” dE■2

8

**LA SOCIETAT NECESSITA UNA
ESCOLA EMOCIONALMENT
COMPETENT**

ANY: 2017

IL·LUSTRACIONS: Menguao

“Una escola emocionalment competent ha de ser capaç de traçar un recorregut compartit que permeti desenvolupar la intel·ligència emocional de cada individu de manera que sigui capaç de conèixer i d’expressar les seues emocions, com a base del coneixement i d’acceptar-se com a element essencial d’un desenvolupament psicoevolutiu, així les persones esdevindran protagonistes del seu propi procés de vida.” dE■8

10

**LA SOCIETAT NECESSITA
UNA EDUCACIÓ PER A LA
SOSTENIBILITAT**

ANY: 2019

IL·LUSTRACIONS: Paco Roca

“Els problemes que tenim al davant requereixen solucions basades en un canvi de soca-rel, o siga radical, en les idees, en les actituds, en els hàbits. Requereixen més pensament crític, més afany ètic, més compromís, més aliances. I requereixen també una transformació de l’educació que faci possible l’emergència d’una societat crítica, apoderada i conscient dels seus drets i dels legítims anhels que se’n deriven.” dE■10

LA SOCIETAT ACTUAL NECESSITA UNA ESCOLA INCLUSIVA

declaració
EDUCATIVA **1**

Lescola és el mecanisme de socialització més potent amb el qual compten les societats modernes, només comparable a la família (en la mesura que és el primer) i als mitjans de comunicació (en la mesura que la seua influència és quotidiana i intensa). Si l'Escola no aconsegueix exercir adequadament aquesta funció socialitzadora és tota la societat la que fracassa.

Des de finals dels anys 70, amb la fi de la dictadura, hem passat de ser una societat oprimida que era obligada a professar els mateixos valors i seguir els mateixos codis de conducta, a ser una societat lliure, diversa i complexa, on la norma ja no és la uniformitat, sinó la diversitat: diversitat de llengües i cultures, diversitat de situacions socioeconòmiques, diversitat de situacions afectivo-familiars, diversitat de capacitats de l'alumnat.

Aquesta diversitat ha existit sempre perquè és un fet consubstancial a la biologia i a la cultura, el que ocorre és que abans estava reprimida i ofegada i ara aflora lliurement amb totes les seues conseqüències positives i les seues dificultats. Aquesta manifestació de la diversitat afecta a tots i cadascun dels processos d'aprenentatge i a la vida de l'escola en el seu conjunt.

No podem pensar en la diversitat com un eufemisme per a denominar a les xiquetes i els xiquets que no s'adapten bé a la institució escolar. Tots els xiquets i xiquetes són diferents, fins i tot un mateix xiquet és diferent al llarg d'un curs, perquè travessa per diferents circumstàncies vitals. Sense fer-se càrrec d'aquesta diversitat no es pot produir el fet educatiu, ja que seria com dir que es pot educar al marge de la vida.

Al costat del fenomen de la manifestació de la diversitat, propi d'una societat que es desenvolupa en un marc de llibertats, en l'últim segle les nostres societats han caminat cap a objectius irrenunciabls que afecten de ple l'educació: l'ampliació dels drets de tota la ciutadania i la igualtat d'oportunitats.

L'escola s'ha vist satisfactòriament transformada com a conseqüència d'aquesta meta socialment assumida: les aules que abans eren concebudes com el camí perquè uns pocs accediren als llocs més rellevants de les nostres societats, avui són la senda per la qual han de caminar tots els ciutadans i ciutadanes com a subjectes de drets.

En aquest context cal preguntar-se quina capacitat d'absorció de l'heterogeneïtat té la institució escolar actual i, també, quina capacitat té l'escola actual per a produir aprenentatge a partir d'aquesta diversitat.

A partir d'aquestes preguntes podem construir l'escola que la societat necessita: una escola inclusiva. Una escola que no es defineix només i exclusivament per tenir uns plans d'atenció a la diversitat o altres estructures, instruments o instal·lacions destinades a abordar les diferències existents en l'alumnat. Una escola que es defineix, sobretot, en termes d'una voluntat comuna de les persones que la integren: una escola en la qual tota la comunitat educativa funciona amb una premissa: **"No deixar que ningú es quede enrere en el procés educatiu"**.

En aquest sentit, el repte de la diversitat és un tema central hui per a l'escola: significa assumir la complexitat de l'alumnat i desenvolupar una tasca educativa que amplie els drets i les oportunitats de tots els xiquets i xiquetes.

Des de l'experiència de les Cooperatives d'Ensenyament, que formem part d'UCEV, volem manifestar quins són els obstacles que impedeixen hui construir una escola inclusiva i com caldria superar-los.

- 1 Difícilment es pot atendre la diversitat de l'alumnat si ens obstinem en uniformitzar "els centres" imposant horaris, ús d'espais, curricula, etc. Sens dubte els governs han de controlar la qualitat i la independència de l'educació que rep la ciutadania, perquè l'educació és, primer de tot un dret dels xiquets i xiquetes, però la qualitat no s'aconsegueix per mitjà de la uniformització i burocratització de l'escola. La qualitat de l'educació es deriva del compromís d'un equip humà concret amb un objectiu: aconseguir que tot l'alumnat desenvolupe al màxim les seues capacitats per a arribar a una vida digna i feliç. L'autonomia dels centres i dels equips docents és fonamental per a poder engegar projectes educatius que atenguen a la diversitat de l'alumnat i que, per tant, puguen acomplir la seua funció educativa.

- 2 Una escola que no reflexiona i que no té capacitat d'actuació no pot generar els projectes educatius complexos i singulars que són necessaris per a atendre adequadament la diversitat de l'alumnat. Una escola en la qual l'equip docent es limita a seguir ordres és una 'escola dimitida' que troba en aquest cinyell normatiu l'excusa perfecta per no actuar. Una escola que no innova, que no és creativa, que no reflexiona, que no s'autoresponsabilitza no pot complir adequadament la seua funció educativa.
- 3 En el marc d'aquesta escola cal pensar també en la inclusió de l'alumnat amb necessitats educatives especials permanents. Les cooperatives considerem un dret inqüestionable la inclusió d'aquest alumnat en l'escola ordinària. No obstant això, pensem que en l'actualitat es realitza de manera poc reflexiva i que cal perfeccionar molt el model imperant. És necessari que existisca una gran varietat d'opcions, modalitats i recursos que es combinen de forma flexible segons les característiques de l'alumnat. Un ample ventall de recursos, com comptar amb diversos professors en l'aula ordinària, passant pels grups flexibles, els desdoblaments i les aules de suport, a més de les aules específiques en centres ordinaris.
- 4 Per a abordar l'educació compensatòria dels alumnes que s'incorporen al sistema educatiu de forma tardana, irregular o amb desco-neixement de l'idioma són necessaris més recursos personals, una organització flexible dels grups-aula, així com una flexibilització de les fronteres del centre com a marc de l'acció educativa. Amb aquests alumnes cal treballar en els seus entorns reals i cal fer un treball amb les famílies que exigeix que els docents de l'escola es coordinen amb recursos educatius de la comunitat, de manera que siga possible fer un treball global i real en benefici de la seua inclusió. Cobren doncs moltíssima importància les polítiques educatives dels ajuntaments, l'administració més propera al ciutadà, que ha de facilitar l'actuació dels centres posant al professorat en connexió amb una àmplia xarxa de recursos educatius comunitaris per a xiquets, joves i adults en situació de desavantatge.
- 5 Cada vegada es dona un nombre major d'alteracions conductuals que dificulta la tasca educativa. Pensem que una escola inclusiva no es pot plantejar els conflictes com si foren problemes concrets de subjectes aïllats. Sobretot, quan observem que afecten a tot tipus d'alumnes. Quan els xiquets i adolescents repton amb el seu comportament el funcionament de l'escola, cal preguntar-se quin és el conflicte que està darrere d'aquesta resposta, quina és la situació a la qual no poden fer front. En abordar els conflictes d'aquesta manera, obliguem al centre i a la comunitat educativa a una autoavaluació i a una reflexió que permetrà afrontar cada cas com una oportunitat per al creixement de l'alumne concret i de la comunitat educativa en general. Per fer front als problemes de convivència que es produeixen als centres fa falta construir escoles democràtiques de debò, on es respire l'autonomia i la responsabilitat com a valors quotidians. Distintes experiències de les cooperatives d'ensenyament confirmen la importància del funcionament democràtic de l'escola per a prevenir i canalitzar adequadament els problemes de conducta.
- 6 Totes les qüestions plantejades sobre com construir l'escola inclusiva que la nostra societat necessita exigeixen un enfocament educatiu

on els afectes siguin importants, tant o més, que els continguts, les actituds i les capacitats. Cal tornar a posar l'afecte i l'emoció en el centre de la tasca educativa. Hui ens trobem amb una escola que ha creat tants instruments per a articular la relació entre el mestre i l'alumne (llibres de text, curricula, programacions, etc.) que, més que facilitar la trobada entre adults i xiquets, moltes vegades el que s'aconsegueix és crear barreres insalvables que desorienten a tots i a totes, però, especialment, als més febles. Amb totes aquestes interferències, els mestres acaben emmascarats darrere d'un munt de cuirasses que els impedeixen comunicar-se amb el xiquet o l'adolescent. I una cosa està clara: es poden tenir metodologies fantàstiques i continguts molt ben elaborats, però si no s'arriba fins a l'alumne o alumna no aconseguim res. La forma d'arribar és crear un vincle afectiu que conferisca autoritat al mestre o mestra. Només des de l'afectivitat i la confiança l'autoritat es converteix en reconeixement.

Com a **conclusió** volem afirmar que la nostra societat necessita urgentment repensar l'escola per a construir escoles inclusives que compleixen la seua funció educativa i socialitzadora. En aquest sentit, pensem que l'escola inclusiva que la societat necessita és una escola democràtica, autoreflexiva i afectiva que les cooperatives ens esforcem per construir dia a dia.

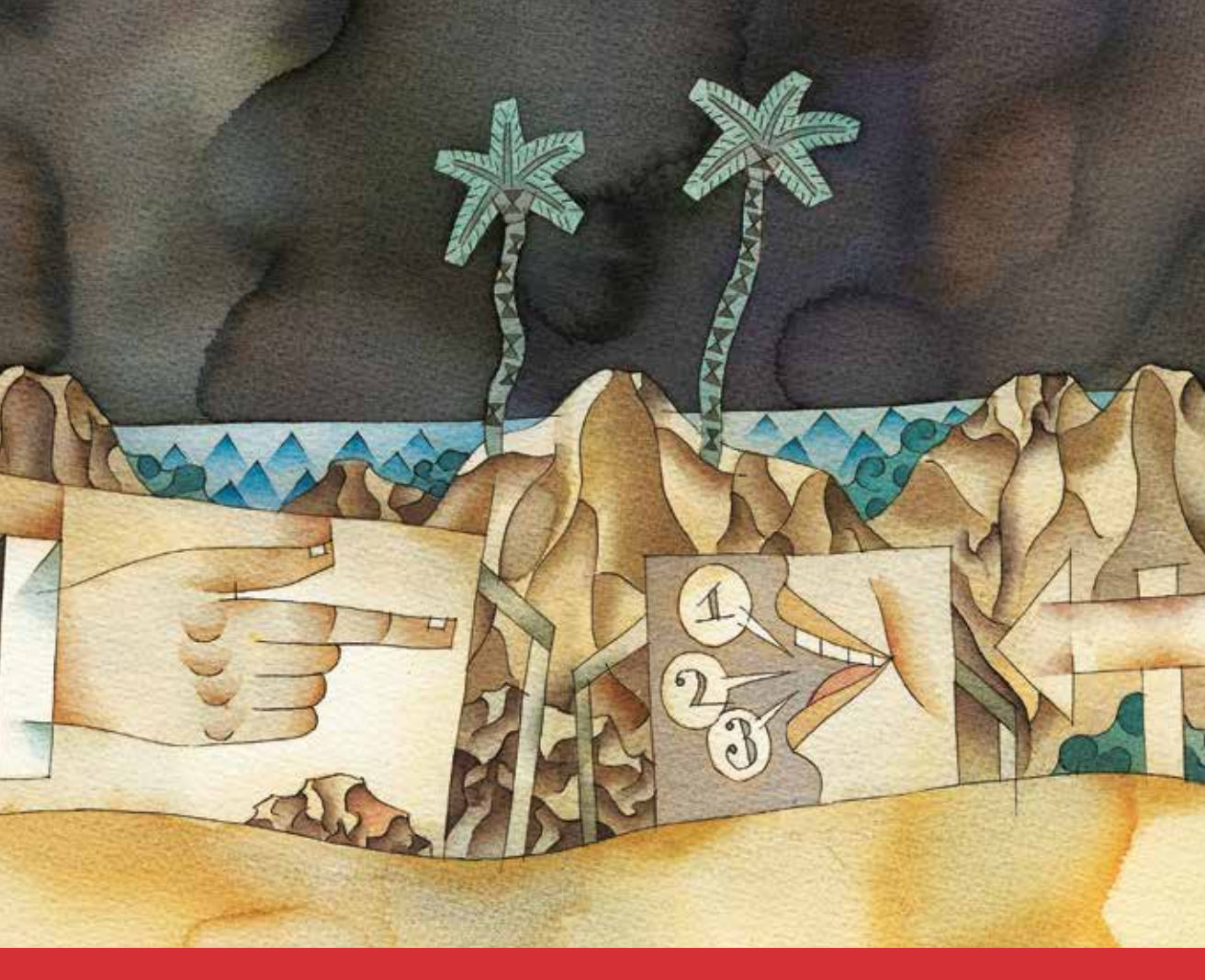
Una **escola democràtica** que, des del respecte i la responsabilitat, ofereisca als i a les alumnes la possibilitat de reflexionar i participar en l'elaboració de les normes de centre, que ofereisca un espai de participació real als pares i mares i on els docents tinguen autonomia, iniciativa i il·lusió per a engegar els projectes educatius que els seus alumnes necessiten.

Una **escola autoreflexiva** on la creació col·lectiva de les normes, l'elaboració de metodologies, la generació de projectes educatius, etc, siga un treball real de debat que permeta la innovació. Només des de l'autoavaluació reflexiva, individual i conjunta, es poden crear noves fórmules per a avançar en la solució de dilemes que mai desapareixeran.

Una **escola afectiva** que possibilita la trobada entre les mirades dels adults i dels xiquets i xiquetes. Els xiquets i xiquetes s'han de sentir acollits i estimats en l'escola, ja que d'altra forma no es poden establir els vincles de confiança amb els i les mestres que són imprescindibles en un procés educatiu de qualitat. Només des de la comunicació afectiva es pot educar per a la felicitat.

I la felicitat es contagia.

LA SOCIETAT NECESSITA UNA ESCOLA PLURILINGÜE

declaració
EDUCATIVA 2

La primera declaració de les cooperatives valencianes d'ensenyament prenia posició per una escola inclusiva i en definia el concepte. Per això aquesta segona declaració exposa la necessitat de construir una **escola plurilingüe**.

En una societat complexa l'escola ha de formar persones amb els recursos necessaris per a desenvolupar-se plenament, per a comprendre millor la realitat, per a interactuar-hi activament i per a gestionar amb èxit les relacions. Volem comprendre què passa en el món, volem donar significat als esdeveniments i ajudar a articular les nostres respostes i actes amb més encert; volem ajudar cada alumne a ser més conscient, més crític i més capaç. En aquest sentit, la llengua és primordial en la mesura que descriu el món i l'investeix de significat. Aprendre bé una llengua és, doncs, d'una importància capital en el procés de formació i de creixement.

El desenvolupament accelerat de la comunicació en una societat mundialitzada –un dels aspectes centrals de les transformacions de la primera dècada del segle XXI–, fa del tot imprescindible l'aprenentatge de llengües per a servir-se'n amb competència. No, simplement, el de la primera llengua i d'una segona llengua, sinó, també, el d'una tercera i d'una quarta...

En una societat moderna la competència es defineix, cada dia més, per la capacitat de posar els propis coneixements, per complexos que siguin, al servei de la innovació, de l'equitat i del progrés. Saber viure les influències multiculturals diverses i defensar la pròpia identitat són un sol objectiu, en què ens juguem la capacitat de ser i de créixer. En educació, els models de domini lingüístic –d'unes llengües en detriment d'unes altres–, per les raons que siguin: d'utilitat, de poder econòmic, polític, cultural..., s'han de rebutjar decididament.

La riquesa lingüística és un tret essencial de les societats modernes, que malden per construir-se en el respecte a l'altre. Per tant, una escola plurilingüe és la que millor pot oferir una capacitat comunicativa bàsica als infants que es proposa de formar. No perdem de vista que cada llengua és una visió particular de la realitat i que, com més llengües sabem, amb més ductilitat podem avaluar punts de vista diferents, i més sensibles ens fem a l'empatia, a l'intercanvi i a la convivència.

Com cal abordar l'aprenentatge de llengües en una societat plurilingüe:

- 1 En una societat plurilingüe els individus s'interrelacionen parlant llengües diverses amb fluïdesa. L'escola plurilingüe ofereix més possibilitats de desenvolupament personal i cultural a tots els qui la integren, docents i discents.
- 2 El Marc Europeu en matèria de llengües és el referent de la competència lingüística adquirida i permet un seguiment general, i acurat, de l'aprenentatge de les llengües. Assegura, endemés, l'equivalència entre els títols oficials d'universitats i acadèmies, ço que facilita, així mateix, la mobilitat dels ciutadans.

- 3 Cal abordar l'ensenyament-aprenentatge sota una òptica renovada. Les llengües no s'aprenen aïlladament, sinó interrelacionadament. De fet, el coneixement d'una llengua afavoreix l'aprenentatge de les altres i potencia la competència comunicativa. Per tant, l'ensenyament de les llengües s'ha de fonamentar en la comunicació i en el foment de les habilitats lingüístiques bàsiques: escoltar, parlar, llegir i escriure.
- 4 L'alumnat que estudia en valencià (PIL i PEV) domina dues llengües, té més base i predisposició per a aprendre'n de noves i, com demostren els estudis, obté millors resultats en competències lingüístiques al final de primària i secundària que no l'alumnat monolingüe. És per això que defensem una escola en què el valencià siga llengua vehicular de l'ensenyament i una competència bàsica, amb el suport de l'entorn.
- 5 Per a aconseguir que els alumnes desenvolupen de tot en tot la seua aptitud comunicativa, cal aprofitar la gran capacitat del cervell infantil per a aprendre llengües.
- 6 Les escoles han de tenir l'autonomia necessària per a poder adoptar metodologies adequades a l'aprenentatge de les llengües. Metodologies que superen les barreres entre assignatures i faciliten l'ús multilingüe.
- 7 La implantació de plans plurilingües demana una bona predisposició de mestres i l'estímul dels equips directius, responsables com són de desvetllar i d'acréixer adequadament i eficaçment la competència comunicativa lingüística. Això demana, inexcusablement, equips docents estables, cohesionats i coordinats per a tirar endavant els programes necessaris.
- 8 Una escola plurilingüe ha de planificar amb prou recursos el tractament de les llengües en totes les etapes. Les noves tecnologies, la interacció dels parlants, les situacions reals d'aprenentatge i de comunicació, l'acompliment del requisit lingüístic, mestres nadius, ajudants lingüístics, intercanvis i formació continuada..., han de confluïr en l'itinerari de l'aprenentatge escolar i han de contextualitzar apropiadament les situacions de comunicació.

Un gran rigor és indispensable a l'hora de parlar de l'educació plurilingüe. Per això l'escola cooperativa ha de partir de tres principis:

1. L'escola ha de **fomentar entre alumnes una actitud general d'estima i de respecte de les llengües**; ha de saber inculcar-los que cada llengua, al marge del nombre de parlants actius que puga tenir, és, alhora, una font i un pou de coneixements, de valors, de tradicions.
2. La millor manera d'aconseguir que l'alumne desenvolupe la capacitat comunicativa és d'aprofitar la **riquesa lingüística del nostre entorn**: fer escola en valencià i començar oportunament l'aprenentatge de més llengües.
3. La implantació de **plans plurilingües** ha de basar-se en el suport dels equips directius i docents, en l'esforç que la societat plurilingüe demana, i ha de comptar amb recursos adequats.

LA SOCIETAT NECESSITA UNA ESCOLA EMOCIONALMENT COMPETENT

declaració
EDUCATIVA **8**

Temps era temps l'escola era l'espai on les persones, lliures de les preocupacions i les urgències de la vida, dedicaven a formar-se i a conviure: a allò que més els agradava i que les feia més humanes. En aquell temps l'escola era el lloc on la saviesa conduïa a la felicitat.

Aquest anhel inicial expressa la base pedagògica i humana de l'escola que somniem: **UNA ESCOLA EMOCIONALMENT COMPETENT**.

I per a poder-la construir partim de la idea que les emocions, siguen de la naturalesa que siguen, són impulsos que ens duen a actuar. Observant els xiquets ens adonem que les emocions solen guiar les seues accions; en canvi, pareix que les accions dels adults se'n desvinculen –segurament pel pes de la cognició.

Fóra meravellós de poder traslladar a l'escola la visió que els xiquets tenen del món i de la vida durant els seus primers anys. A tal fi necessitem aplegar les emocions naturals per convertir-les en accions que ens permeten de contemplar, de nou, la vida com una esfera de possibilitats infinites. Perquè els xiquets viuen l'escola des de l'emoció, com una aventura diària, i s'expressen i es mostren sense vergonya, en la seua essència més pura. Gaudeixen de cada segon de la vida i aprenen i creixen tot compartint i experimentant, amb els altres, tot allò que els envolta.

Una escola emocionalment competent ha de ser capaç de traçar un recorregut compartit que permeta desenvolupar la intel·ligència emocional de cada individu de manera que siga capaç de conèixer i d'expressar les seues emocions, com a base del coneixement i d'acceptar-se a si mateix, i com a element essencial d'un desenvolupament psicoevolutiu sa. Així, en l'escola, les persones esdevindran protagonistes del seu propi procés de vida.

Cal connectar cognició, emoció i acció per a canviar la foscor per la llum i l'apatia pel moviment. És, doncs, fonamental d'integrar, en el desenvolupament psicològic i educatiu, el coneixement de les emocions com un pas essencial vers la felicitat. Com va dir Paulo Freire, "*l'escola no canvia el món, però sí que canvia les persones que canviaran el món*". És per açò que l'escola i la vida han d'anar unides.

Una Escola Emocionalment Competent...

"No ens preocupem ni per les lliçons ni pels llibres.
La primera cosa és aprendre a viure."
(Rosa Sensat)

- 1** És viscuda d'una manera voluntària i oberta. Basada en el respecte i la no-discriminació, s'enriqueix amb la diversitat i desenvolupa, com a escola inclusiva que és i vol ser, un aprenentatge globalitzador i integrat. Per tant, atén les múltiples intel·ligències i emocions, sabedora que en tot aprenentatge hi ha un intens component emocional.

“Cal educar per a la convivència.
Educar per a adquirir consciència de la justícia.
Educar en la igualtat perquè no es perda
ni un sol talent per falta d'oportunitats.”
(Josefina Aldecoa)

- 2 És una escola capaç de generar en l'aula un clima de convivència agradable, càlid i respectuós, afavorint aprenentatges, vivències i experiències significatives. Capaç, doncs, de gestionar-se democràticament amb la participació de tots els seus membres, cada un dels quals vetlla pels integrants de la comunitat educativa, conscient de la seua responsabilitat en la gestió de la diversitat emocional.**

“L'evolució del talent i de la vida no és lineal.
Evolucionen en interacció amb els altres.”
(Ken Robinson)

- 3 Conscient, igualment, que el capital emocional que gestiona no li pertany (les emocions són intrínsecament personals), aquesta escola forja una identitat col·lectiva vinculant les persones en espais i moments comuns: en l'aula, en el pati, en reunions i assemblees, en festes i trobades, en excursions i viatges... I ja que es responsabilitza de gestionar i de canalitzar aqueix capital emocional, desplega iniciatives i articula processos basats en valors i principis compartits per a construir un projecte col·lectiu orientat al bé comú.**

“L'objecte de l'educació és de formar
éssers capaços de governar-se a si mateixos,
no de ser governats pels altres.”
(Herbert Spencer)

- 4 És una escola que, amb plena independència, promou l'autoconeixement en àmbits de socialització dinàmica, potencia la consecució de nous propòsits, dissenya processos que afavoreixen l'autonomia emocional i tot d'interaccions basades en la cooperació, i compensa les “limitacions” de la individualitat per a millorar-ne la funcionalitat i la satisfacció grupal.**

“La vera educació consisteix a obtenir el millor d'un mateix.
Quin llibre es pot estudiar millor que no el de la humanitat?”
(Mahatma Gandhi)

- 5 Aquesta escola entén la formació emocional com una necessitat i un dret. Les emocions que es manifesten en l'escola es viuen com un vehicle del desenvolupament dels processos d'ensenyament i d'aprenentatge, amb el docent de model emocional. En conseqüència, s'aprofiten les sinergies entre professors i estudiants per a potenciar proactivament i autònomament la curiositat i les emocions de cada un en un aprenentatge permanent.**

“Un dels principals objectius de l'educació ha de ser d'ampliar les finestres a través de les quals veiem el món.”
(Arnold H. Glasow)

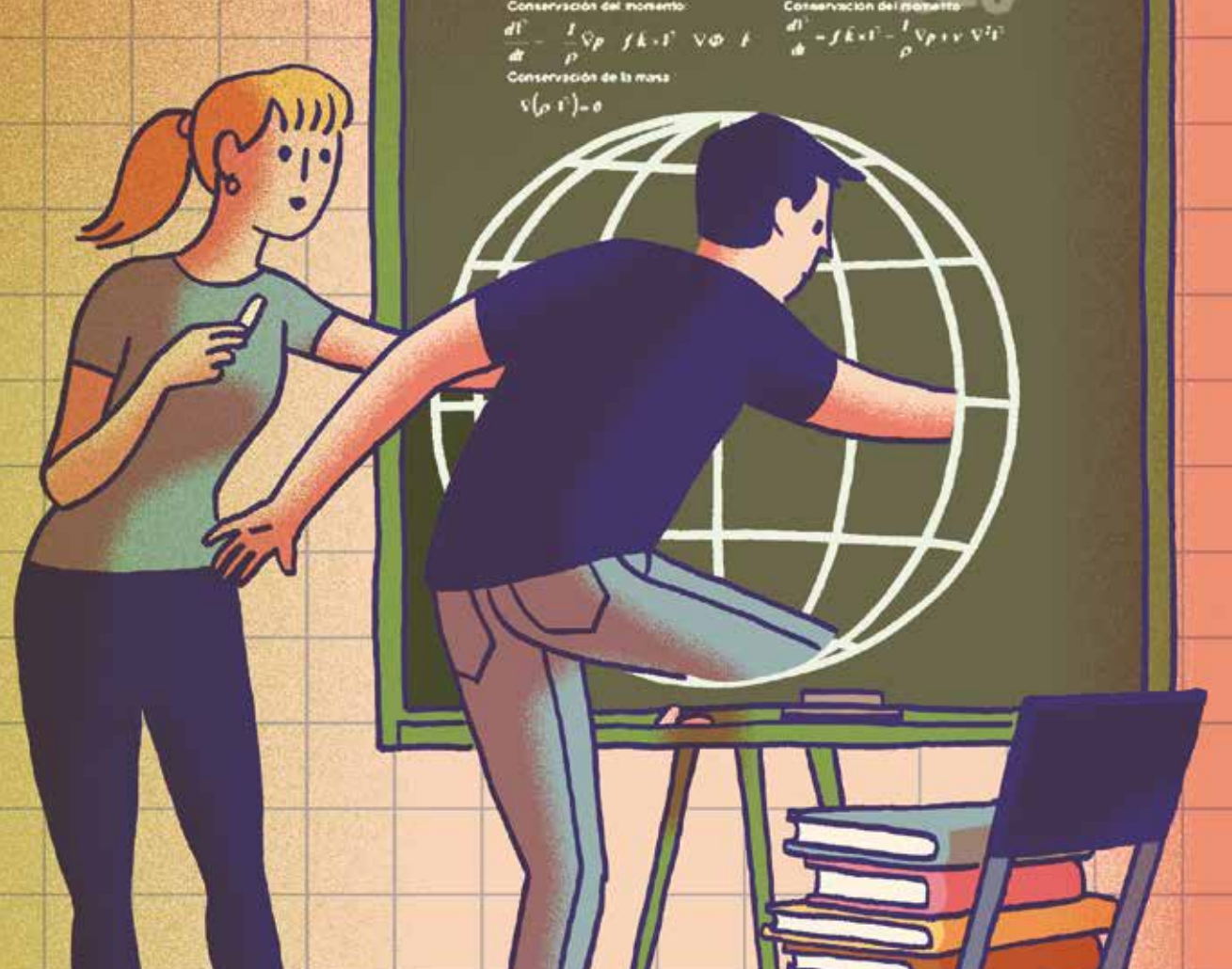
- 6 És, també, una escola que viu interconnectada amb el medi. Obrint canals de comunicació, promou espais de trobada per a intercanviar experiències, es compromet activament a créixer sobre la base de la cooperació i promou models de gestió emocional més saludables. Igualment, estableix espais d'aprenentatge d'allà l'aula, perquè entén la ciutat, el carrer, la mar, el bosc –la natura en general–, com a espais educatius. D'aquesta manera la geografia, la història, l'art, la cultura, la literatura i la ciència esdevenen eixos integradors d'entorns d'aprenentatge col·lectius i una font d'experiències molt motivadores i enriquidores.

“L'educació és l'arma més poderosa per a canviar el món.”
(Nelson Mandela)

- 7 Finalment, és una escola que respecta les formes diverses en què s'expressen les emocions i que s'enriqueix de la diversitat cultural a còpia de millorar la convivència en el seu espai social. A més, com que entén que el medi influeix la nostra salut emocional, fa del respecte, i de la seva gestió responsable, un senyal d'identitat.

“Una manera de saber si la intervenció educativa és correcta és de comprovar si l'infant és feliç.”
(Maria Montessori)

LA SOCIETAT NECESSITA UNA EDUCACIÓ PER A LA SOSTENIBILITAT

declaració
EDUCATIVA 10

PER QUÈ UN COMPROMÍS AMB ELS ODS

LAgenda 2030 és un “Pla d’acció en favor de les persones, del planeta i de la prosperitat” impulsat per les Nacions Unides. Conté 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) que “són de caràcter integrat i indivisible i conjuguen les tres dimensions del desenvolupament sostenible: l’econòmica, la social i l’ambiental”.¹

Amb aquesta desena Declaració la UCEV proclama el seu compromís amb els ODS, alhora que posa en relleu la necessitat d’incorporar-los, d’una manera més sistemàtica i crítica, en els objectius educatius i en les pràctiques de gestió que el cooperativisme educatiu desenvolupa amb un determinat esforç ètic i pedagògic.

Aquest compromís no el vivim com si fóra sobrevingut o aliè, sinó com una feliç i prometedora trobada entre la fórmula cooperativa de la nostra activitat educativa i empresarial i els passos que va esforçant-se a fer la humanitat per a construir un món que corregisca el desequilibri entre l’immens poder humà, aconseguit gràcies al desenvolupament tecnològic i científic, i la fragilitat de la vida humana.

Constatem que les formes de vida degudes a l’avanç tecnològic i científic no van acompanyades d’un progrés ètic i social similar. Cada dia és més evident que la fórmula hegemònica d’activitat econòmica, social, política i cultural anomenada capitalisme s’ha convertit en una amenaça per a l’ecosistema del nostre planeta, la prosperitat de les societats, l’aspiració a la felicitat de les persones i la consolidació d’un món de pau, que és tant com dir en un món exclouent i injust.

El cooperativisme no ha de ser indiferent a la realitat d’una humanitat que es fa mal a si mateixa i al nostre planeta, com munions de científics i humanistes adverteixen. Els problemes que tenim al davant requereixen solucions basades en un canvi de soca-rel, o siga *radical*, en les idees, en les actituds, en els hàbits. Requereixen més pensament crític, més afany ètic, més compromís, més aliances. I requereixen també una transformació de l’educació que faci possible l’emergència d’una societat crítica, apoderada i conscient dels seus drets i dels legítims anhels que se’n deriven.

Els ODS representen un marc i un llenguatge globals, comuns, que han de permetre un diàleg que impulse la construcció compartida d’aqueix *altre* món que volem. Com assenyala l’Aliança Cooperativa Internacional (ACI), la clau per a aconseguir-ho és el poder transformador del cooperativisme, fonamentat en la pràctica efectiva dels seus principis i valors.

QUINA SOSTENIBILITAT? PER UNA AGENDA 2030 TRANSFORMADORA

L’Agenda 2030 presenta la sostenibilitat com un equilibri entre tres dimensions del desenvolupament: l’econòmica, la social i l’ambiental. Bo i assumint aquesta conceptualització, pensem que l’avanç en la

¹ Nacions Unides, Resolució A/RES/70/1, *Transformar el nostre món: L’Agenda 2030 del desenvolupament sostenible*. Adoptada per l’Assemblea General el 25 de setembre de 2015, aquesta Resolució conté la definició completa del conjunt d’ODS.

consecució dels ODS exigeix una lectura crítica d'allò que entenem per sostenibilitat.

No és possible mantenir el mateix discurs i les mateixes visions en favor d'un desplegament efectiu de l'Agenda 2030 amb models econòmics divergents. És per això que apostem per fomentar models de gestió econòmica i social alternatius que promoguen eficaçment el desenvolupament dels ODS.

L'alternativa econòmica basada en el cooperativisme (moviment social, econòmic i cultural) naix precisament com un model d'arrel democràtica que té la dignitat humana com a valor principal i prioritari que ha de regir l'activitat econòmica i tota la societat.

En conseqüència, apostem per un desplegament transformador de l'Agenda, que siga susceptible d'aplicar-se globalment, però també localment, fent-se present en l'entorn immediat de tots els agents implicats. Un desplegament, doncs, que faça de la dignitat humana l'element central de les tres dimensions constitutives de la sostenibilitat.

UNA EDUCACIÓ PER A LA SOSTENIBILITAT

L'Educació, considerada tant un dret fonamental com un bé públic, ocupa un lloc central en l'Agenda. Concretament, l'ODS 4 proposa de "garantir una educació inclusiva i equitativa de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom".

D'acord amb el caràcter transversal que l'educació té en l'Agenda, cal bastir una educació en la sostenibilitat que, emmarcada explícitament en un model d'inclusió, assegure a tothom aprenentatges eficaços i forme ciutadanes i ciutadans compromesos activament en la millora de l'entorn propi.

Doncs bé, aquesta educació necessita, en tots els àmbits, una perspectiva que reconega la diversitat com un tret humà essencial i un valor propi. És aquesta perspectiva, base per a educar i aprendre a conviure en la diversitat, la que ha d'orientar i estimular l'actitud crítica pertinent envers les situacions de desigualtat.

Amb tot això, per a les escoles serà fonamental...

- 1 Alinear explícitament amb els ODS objectius, actuacions i metodologies ja presents en els projectes educatius.
- 2 Afavorir espais vius d'aprenentatge i d'experiència al voltant dels ODS per tal de desenvolupar, com més va més, accions sostenibles, amb la implicació de tota la comunitat educativa.
- 3 Recuperar els vincles culturals i afectius amb cada entorn a base d'accions específiques que no es limiten a afavorir-ne el coneixement, ans moguen els centres educatius a actuar-hi.
- 4 Integrar i aplicar metodologies i pràctiques que assegurin l'apoderament de l'alumnat i la participació assembleària de la comunitat educativa.

- 5 Promoure la coeducació per aconseguir una societat igualitària i fer que la igualtat de gènere siga una realitat.
- 6 Promoure la consciència i la pràctica del consum responsable i la sobirania alimentària, desenvolupant en els i les alumnes hàbits i actituds que els ajuden a adaptar-se als canvis que necessàriament implica un ús sostenible dels recursos.
- 7 Treballar integralment per una gestió adient dels recursos sobre la base d'una perspectiva ecològica i sensibilitzar les comunitats educatives sobre la realitat del canvi climàtic i la manera de reduir-ne efectes.
- 8 Fomentar la implantació d'una educació cooperativista que permeta d'assajar i de fer realitat un model alternatiu de relacions econòmiques i humanes.
- 9 Establir indicadors de referència per a avaluar d'una manera continuada el grau de compliment dels ODS.
- 10 Teixir aliances efectives entre centres educatius, amb l'administració i al si de la societat civil que facen avançar transversalment i coordinada la consecució dels ODS.

B REIVINDIQUEM UNA EDUCACIÓ AL LLARG DE LA VIDA

declaracions EDUCATIVES

4

LA SOCIETAT NECESSITA CENTRES EDUCATIUS COMPROMESOS AMB EL FUTUR

ANY: 2013

IL·LUSTRACIONS: Aitana Carrasco

“Som un servei públic, laic i democràtic, que ofereix un clima d’afecte positiu en un marc de convivència harmònica i amb una actitud ètica que serveix de referència a alumnes, famílies i entorn.” dE■4

5

LA SOCIETAT NECESSITA ESTIMAR L'EDUCACIÓ INFANTIL

ANY: 2014

IL·LUSTRACIONS: Ada Sinache

“L’educació infantil és un dret. L’Estat ha de garantir l’escolarització en el primer cicle per raó del principi d’igualtat d’oportunitats; per això apostem per l’escola inclusiva i considerem que cal dotar-la dels recursos econòmics i humans necessaris perquè pugui oferir un servei educatiu de qualitat.” dE■5

6

LA SOCIETAT NECESSITA UNA FORMACIÓ PROFESSIONAL PER A LA VIDA

ANY: 2015

IL·LUSTRACIONS: Artur Heras

“Les cooperatives treballem per conrear el talent dels nostres alumnes, la seua capacitat d’empendre i d’autoocupar-se per fomentar una ocupació creativa, en una visió de la realitat que promoga la igualtat entre homes i dones i el benestar de les persones.” dE■6

LA SOCIETAT NECESSITA CENTRES EDUCATIUS COMPROMESOS AMB EL FUTUR

declaració
EDUCATIVA 4

Vivim un món en canvi constant i l'educació també, afortunadament. Factors com la mundialització, la complexitat social, el plurilingüisme, la tecnologia, els fluxos migratoris, la crisi de valors, les variacions del mercat laboral, la desocupació del jovent..., tot plegat dibuixa un futur incert, però reblert de possibilitats. Si, doncs, la incertesa és part del segle XXI, cal aprendre a gestionar-la.

En conseqüència les cooperatives d'ensenyament hem pres una posició crítica i constructiva, partint d'un model democràtic d'escola, per donar respostes coherents i organitzades a la situació i per anticipar-nos als desafiaments i a les noves necessitats socials.

Alumnes i famílies són el referent del nostre treball. La nostra missió és fer de l'educació un objectiu prioritari orientat a:

- Proporcionar a l'alumne una formació que li aporte una visió positiva de la vida i el capacite per comprometre's amb l'entorn social i polític.
- Proposar-li una educació integral que combine respecte, afecte i fermesa, i que valore el coneixement com a essència de la personalitat.
- Encoratjar-lo a defensar el medi assumint el desenvolupament sostenible i els hàbits de consum responsable, en un compromís solidari amb les generacions futures.
- Viure la interculturalitat com una font d'experiència i d'enriquiment.

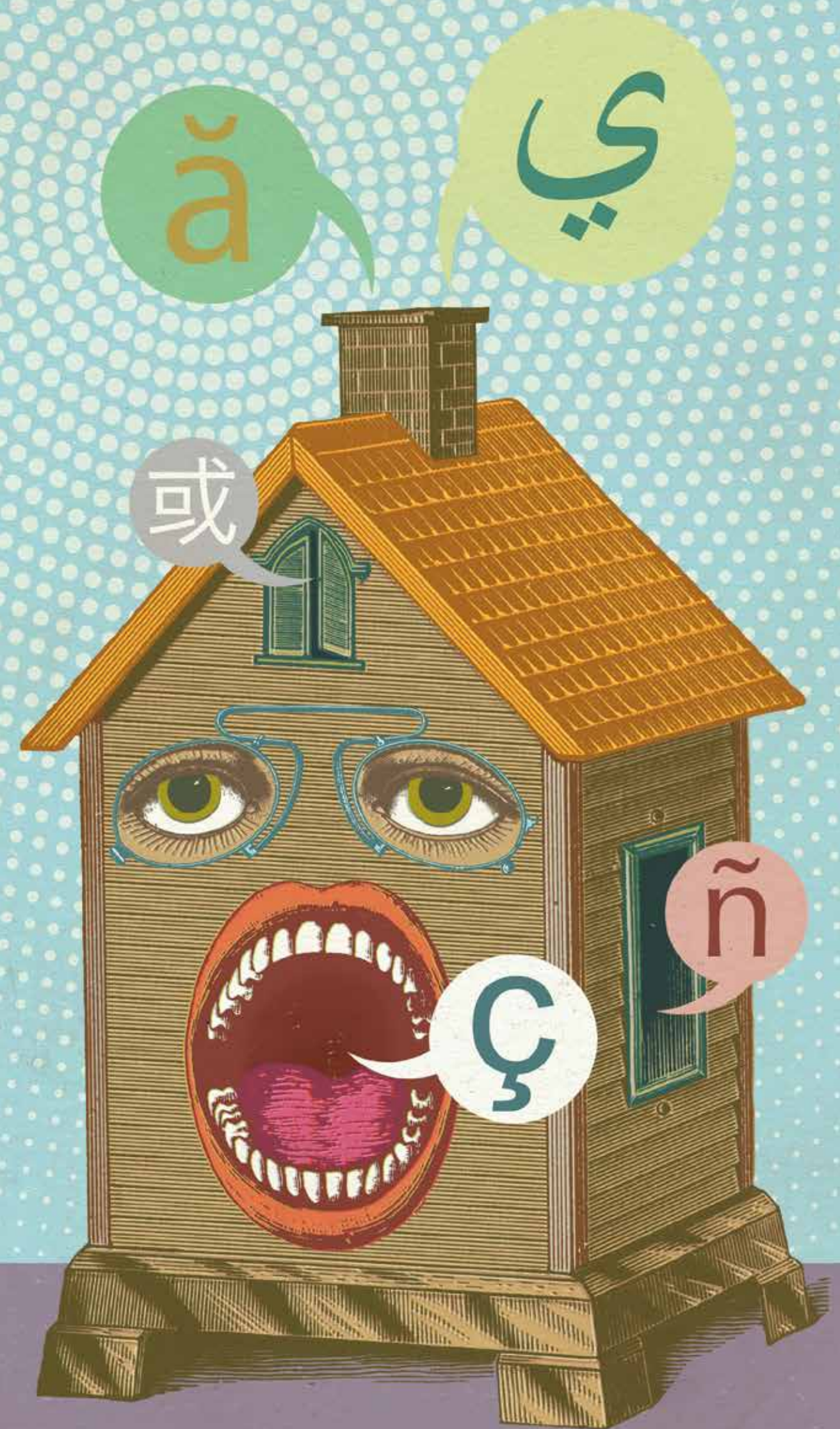
Som un servei públic, laic i democràtic, que ofereix un clima d'afecte positiu en un marc de convivència harmònica i amb una actitud ètica que serveix de referència a alumnes, famílies i entorn.

L'arrelament al medi, el coneixement i l'estima del país, la cultura pròpia, la llengua, el paisatge de la nostra vida..., tot això ens situa en una visió enriquidora de les altres cultures i, des de la nostra condició valenciana, ens permet de sentir-nos ciutadans del món.

Els nostres projectes educatius són el resultat d'una coordinació eficaç de l'activitat de les persones i d'una gestió adequada dels recursos materials, econòmics, tecnològics, organitzatius i de les concrecions curriculars.

Fomentem el dret de la formació i de la participació de tots els membres de la comunitat educativa facilitant espais en què es puguin compartir aspectes d'ordre intel·lectual, emocional i relacional. Teixim xarxes d'aprenentatge i de suport, promovem metodologies de treball en col·laboració i establim connexions amb centres i institucions del país i de tot el món.

Per aquestes raons, considerem que la societat actual necessita centres que han de...

- 1 Ser espais de convivència, de formació i de creixement personal; casa comuna de treball i de tots els col·lectius que hi participen.
- 2 Tenir independència pedagògica i organitzativa per a gestionar-se amb plena capacitat d'acció, de planificació, de canvi i de millora.
- 3 Garantir que l'alumne aprofite les oportunitats educatives ofertes per a satisfer les seues necessitats d'aprenentatge i per a contribuir a la construcció d'un futur digne.
- 4 Consolidar equips directius i claustres decidits a tirar avant el projecte educatiu com a garantia d'èxit; això demana un lideratge participatiu eficaç, que impulse una gestió de qualitat, basada en la confiança, la responsabilitat, la creativitat i la innovació.
- 5 Promoure entre tothom qui hi treballa l'orgull de la feina ben feta, perquè l'educació és obra de tothom.
- 6 Adaptar, des d'una perspectiva democràtica i de servei públic, el currículum i l'acció educativa partint d'una crítica del context propi de cada centre.
- 7 Esdevenir un espai de formació que impulse un saber didàctic comú, basat en bones pràctiques, pensant en una veritable comunitat professional d'aprenentatge.
- 8 Considerar que l'alumne és el veritable protagonista del procés educatiu d'aprenentatge i oferir-li un ambient favorable a les seues necessitats educatives diverses.
- 9 Potenciar la relació amb la societat (una societat que brinde una educació veritablement enriquidora) mantenint els vincles necessaris amb les organitzacions i institucions cíviques, polítiques, socials i econòmiques de l'entorn.
- 10 Potenciar la creació de xarxes de centres preocupades per a millorar permanentment l'aprenentatge amb el propòsit d'impulsar la professionalització docent i l'intercanvi d'experiències i recursos que facen els centres més eficients i sostenibles.
- 11 Contribuir a la construcció de la ciutadania europea amb intercanvis entre centres i amb el coneixement d'idiomes, cultures i sistemes educatius.
- 12 Col·laborar amb la universitat i amb institucions d'índole diversa per aconseguir una formació inicial i contínua rigorosa que ajude a relacionar les propostes científiques amb la pràctica i l'experiència assolides.

LA SOCIETAT NECESSITA ESTIMAR L'EDUCACIÓ INFANTIL

declaració **5**
EDUCATIVA

Educació Infantil: “La Primera Escola”

L'Educació Infantil és una etapa amb entitat pròpia i no es pot concebre sense el cicle 0-3 anys. Té unes característiques, uns valors i uns principis metodològics que la fan especial; per aquesta raó considerem que hauria de ser un model pedagògic paradigmàtic de les etapes educatives següents.

Els primers anys de vida constitueixen l'etapa que determina l'evolució de cada individu; una etapa en què es construeix l'entramat bàsic del desenvolupament neurològic, sensorial, psicomotor i emocional, i en què s'atenyen les fites més sorprenents del creixement i de la integració social dels individus.

L'educació infantil és un dret. L'Estat ha de garantir l'escolarització en el primer cicle per raó del principi d'igualtat d'oportunitats; per això apostem per l'escola inclusiva i considerem que cal dotar-la dels recursos econòmics i humans necessaris perquè pugui oferir un servei educatiu de qualitat. Les escoles infantils deixaran de ser considerades “guarderies” i adquiriran l'estatus de centres educatius quan la societat prengui consciència de la importància que tenen i exigisca als poders públics la consideració i el tractament que els correspon.

Convidem a projectar una mirada diferent sobre **“LA PRIMERA ESCOLA”** dels nostres estimats infants.

Dificultats i obstacles en la nostra tasca educativa

- La percepció de les escoles infantils de primer cicle com a centres de guàrdia i custòdia.
- La consideració de l'etapa infantil com una etapa preparatòria de l'educació primària, en detriment del caràcter que li és propi.
- L'oblit i la discriminació, respecte de les altres etapes educatives, en què la manté l'administració.
- La falta de finançament públic, la reducció de personal i la precarietat laboral.
- El nombre excessiu d'alumnes en les aules.
- La poca presència d'homes en el col·lectiu professional.
- L'escàs reconeixement professional.
- L'excés de temps que els infants passen en l'escola per discordança entre la vida laboral i la familiar.
- La situació crítica de cooperatives i empreses, a conseqüència de la conjuntura política i econòmica actual.
- L'absència d'equips multiprofessionals específics als centres.
- La col·laboració i cooperació insuficient dels serveis públics.
- La manca generalitzada d'una formació específica a les universitats per al primer cicle d'infantil.

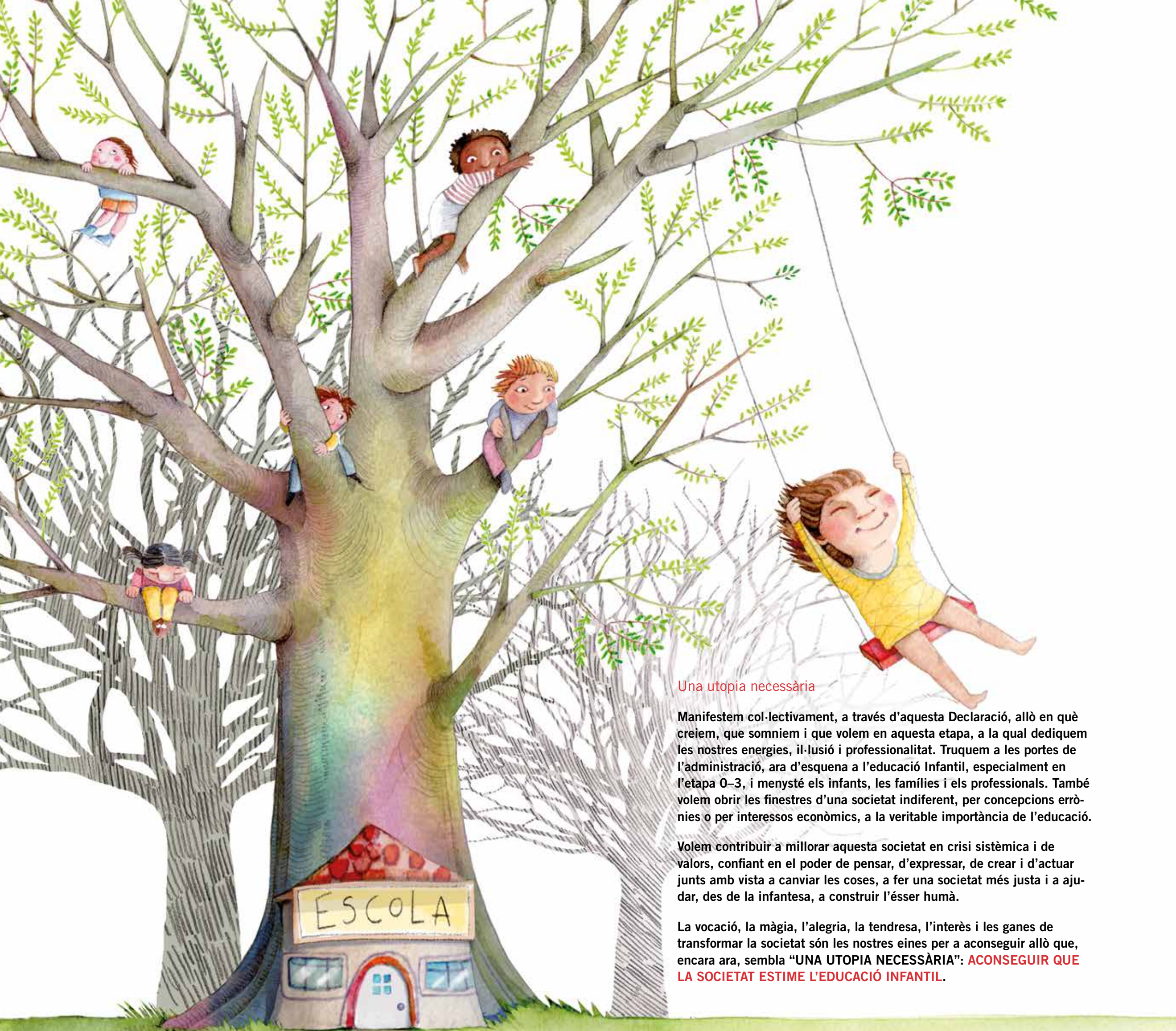
L'Escola Infantil ha de ser un lloc...

- 1 **ON ELS INFANTS SIGUEN ELS PROTAGONISTES**, reconeguts com a éssers en creixement; que, d'una manera natural, despleguen un ventall sorprenent de capacitats i potencialitats: comunicar-se, jugar, crear, gaudir, aprendre, sentir... a través del moviment, la curiositat, l'exploració, el gest i l'espontaneïtat.
- 2 **ON PUGUEN DESENVOLUPAR AQUESTES CAPACITATS** en una atmosfera d'estima, empatia i confiança, en la qual se senten segurs i estimulats, acompanyats en els seus descobriments, en els seus invents, en els seus desigs, en tot allò que puga fer-los por. On tinguem tota la dedicació de temps, d'espera i de respecte que mereix la seua singularitat, en un ambient saludable d'alegria i de benestar.
- 3 **ON L'ESPAI SIGA UN AGENT EDUCADOR** de qualitat, segur i acollidor, saludable, còmode, estimulador, provocador, afavoridor dels descobriments, del desenvolupament motor i que facilite les relacions socials i afectives. Un espai que permeta una organització flexible i fàcilment readaptable a les necessitats de la dinàmica del grup i que els infants puguem utilitzar autònomament. Un espai lluminós, ample, obert... Amb accés a zones d'aire lliure, al contacte amb la natura i que ajude a potenciar la llibertat d'acció individual i cooperativa.
- 4 **ON ES TREBALLE PERQUÈ ELS INFANTS APRENGUEN A VIURE AMB LLIBERTAT I GOIG, SENSE POR D'EQUIVOCAR-SE...**
 - Desenvolupar les eines del coneixement i del pensament, com ara l'observació, el raonament, la memòria, l'atenció, el llenguatge i la creativitat.
 - Passar de l'acció espontània a l'acció més conscient i responsable.
 - Gaudir de la convivència amb els altres i estimar, respectar, compartir i col·laborar; també a afrontar i gestionar conflictes a través de la comunicació i l'empatia.
 - Manifestar-se com són per tal que puguem expressar la seua singularitat i enfortir la seua autoestima.
- 5 **ON LA METODOLOGIA EMPRADA ES BASE EN LA CONFIANÇA EN ELS INFANTS**, en l'aprenentatge a través del cos i dels sentits, en la importància de les emocions i dels afectes i, on el joc, l'exploració i el descobriment, siguem les estratègies bàsiques de l'aprenentatge autònom.
Amb una metodologia globalitzadora, activa i flexible, que partisca dels interessos i necessitats dels infants, que potencie la socialització, la integració en el context social i cultural i atenga la diversitat intel·lectual. Amb la possibilitat d'agrupaments alternatius per a facilitar el procés evolutiu.
- 6 **ON ELS INFANTS DESENVOLUPEN DE MANERA NATURAL LES SEUES CAPACITATS LINGÜÍSTIQUES** per a descobrir les funcions expressives, comunicatives i simbòliques del llenguatge. Amb la realització d'experiències motivadores, com ara trobades i festes de tota la comunitat educativa, que tenen per finalitat de promoure l'ús vehicular de les llengües i l'adquisició de les competències lingüístiques, i d'afavorir el contacte amb la diversitat cultural i lingüísti-

ca, tot prioritant les llengües del context sociolingüístic i valorant la immersió com una metodologia d'aprenentatge més adient.

- 7 **ON L'ENTORN NATURAL I SOCIAL DE CADA ESCOLA ES CONSIDERE UNA FONT D'APRENTATGE** enriquidora de l'univers conceptual i emocional dels infants. En una escola que s'òbriga a la participació de la comunitat educativa i a la societat i estímul la recerca a través de la intervenció en la realitat immediata i en el món més acostat: la natura, el poble, el carrer...
- 8 **ON ELS TREBALLADORS I TREBALLADORES S'IMPLIQUEN** amb il·lusió i compromís, en el desenvolupament d'un projecte comú. La qualitat d'aquest projecte es basa en la millora de les pràctiques educatives, en l'avaluació contínua, en la formació permanent i en la realització de projectes d'innovació.
Un bon clima de feina i uns equips consolidats són elements imprescindibles i un senyal d'identitat que s'aconsegueix amb la feina cooperativa, amb la coordinació dels equips i amb un funcionament democràtic, basat en la comunicació fluida i la responsabilitat compartida.
- 9 **ON LA FAMÍLIA S'IMPLIQUE** com a primera responsable de l'educació dels fills. Escola i família són agents complementaris de l'educació dels infants i en comparteixen la responsabilitat. L'escola dóna suport a la funció de la família, facilita la comunicació i el diàleg, irradia confiança i fomenta la participació amb vista a construir una veritable comunitat d'aprenentatge.

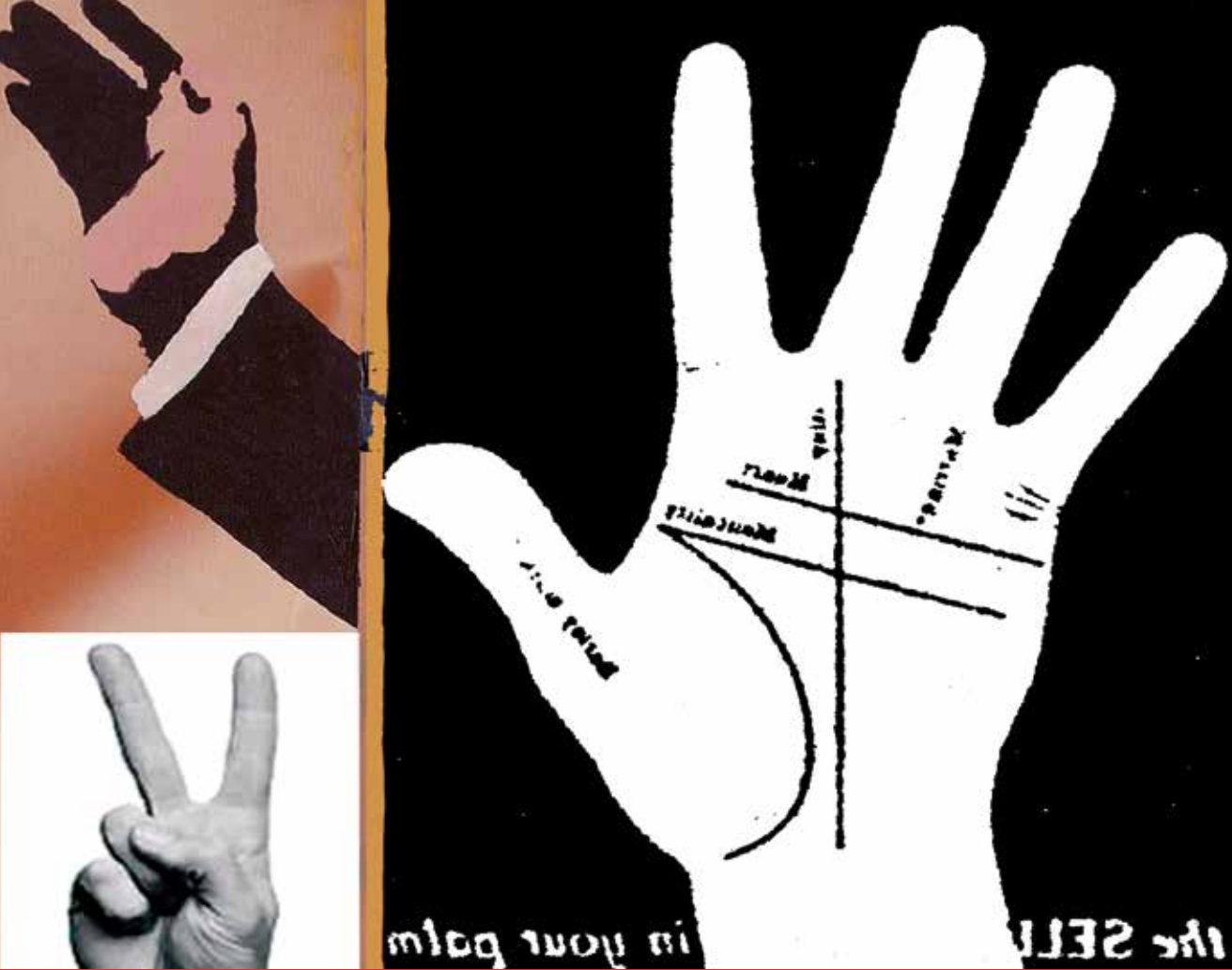

Una utopia necessària

Manifestem col·lectivament, a través d'aquesta Declaració, allò en què creiem, que somniem i que volem en aquesta etapa, a la qual dediquem les nostres energies, il·lusió i professionalitat. Truquem a les portes de l'administració, ara d'esquena a l'educació Infantil, especialment en l'etapa 0-3, i menysté els infants, les famílies i els professionals. També volem obrir les finestres d'una societat indiferent, per concepcions errònies o per interessos econòmics, a la veritable importància de l'educació.

Volem contribuir a millorar aquesta societat en crisi sistèmica i de valors, confiant en el poder de pensar, d'expressar, de crear i d'actuar junts amb vista a canviar les coses, a fer una societat més justa i a ajudar, des de la infantesa, a construir l'ésser humà.

La vocació, la màgia, l'alegria, la tendresa, l'interès i les ganes de transformar la societat són les nostres eines per a aconseguir allò que, encara ara, sembla "UNA UTOPIA NECESSÀRIA": **ACONSEGUIR QUE LA SOCIETAT ESTIME L'EDUCACIÓ INFANTIL.**

LA SOCIETAT NECESSITA UNA FORMACIÓ PROFESSIONAL PER A LA VIDA

declaració
EDUCATIVA **6**

Convivim, ens relacionem i treballem en unes organitzacions amb les quals compartim valors i objectius i que, alhora, poden proporcionar-nos satisfacció, benestar, i la possibilitat de “guanyar-nos la vida”.

La societat confia als educadors una part important de la formació de les persones perquè puguen aportar-hi el millor de si mateixes a canvi dels serveis imprescindibles per la seva subsistència i benestar.

En la base d'aquest “intercanvi” hi ha la Formació Professional que, si bé es pot definir formalment, és de durada incerta, perquè les vies d'aprenentatge són diverses i perquè desenvolupament professional i personal són inseparables.

El context social en què els nostres estudiants exerciran una professió és cada vegada més complex: el progrés tecnològic fa accessible el coneixement en qualsevol moment i en qualsevol lloc; els continguts, més vinculats amb les tècniques, esdevenen ràpidament obsolets; els entrebancs comunicatius són cada vegada menors; i les formes d'organitzar-se, d'oferir-se professionalment, d'aconseguir clients o usuaris és molt variada.

Aprendre a moure's en aquest entorn canviant és una necessitat; i aprendre en entorns diversos és un desafiament i un plaer del qual gaudir permanentment.

Per a aconseguir persones competents que senten el plaer d'aprendre al llarg de la vida, necessitem:

1 PROFESSORS COMPETENTS

Les paraules que obrin la nostra 3a Declaració educativa “la societat necessita mestres èticament compromesos”, “Indiscutiblement, som les persones...”; resumeixen un ideal de professorat que pot traslladar-se perfectament a la Formació Professional. Necessitem persones que discernisquen què és veritablement important, que encomanen la passió per la seua “matèria” i que comuniquen la competència d'aprendre a aprendre.

Per això cal destacar algunes particularitats de la Formació Professional amb el propòsit d'evitar tota disjunció entre ensenyament i vida professional:

- L'heterogeneïtat dels alumnes. Els alumnes són diversos en edat, motivació i coneixements adquirits. N'hi ha molts que tornen a l'escola per perfeccionar els coneixements, per millorar les possibilitats de promoció o per obtenir un títol oficial. Més crítics, més participatius i més exigents, aporten al grup una visió pràctica i una experiència molt valuosa. Hem de ser capaços d'aprofitar-la.
- Els professors de FP han d'estar sempre al dia en un present continu molt accelerat, en contacte directe amb la professió i amb els professionals, amb estades formatives en les empreses i amb un bon coneixement de la vida real de les organitzacions on hom treballa.
- Calen professors que treballen en les noves tecnologies per afavorir l'aprenentatge autònom i col·laboratiu.

2 EMPRESES CONSCIENTS DE LA SEUA RESPONSABILITAT

Una bona part de la professionalitat s'adquireix en situacions reals: amb la pràctica, en el contacte amb els companys, amb la direcció, amb clients i usuaris. Les empreses constitueixen, amb els centres, un espai complementari d'aprenentatge. Cal que els ensenyants entren en les empreses i els professionals en les aules. Per tant,

- Cal seleccionar empreses que compartisquen amb el centre un ideari de treball digne i cooperatiu, en què els aprenents puguen desenvolupar la seua creativitat amb mètodes innovadors, sistemes de producció i serveis actuals, i en què els treballadors s'impliquen en el procés d'ensenyar i d'aprendre, no tan sols amb els alumnes, sinó també amb els professors.
- Cal identificar empreses que faciliten la transferència del coneixement en dos sentits: treballant-hi directament i facilitant la mediació i la creació de borses de treball, posant en contacte oferta i demanda ocupacional.
- Cal aprofitar els beneficis del món cooperatiu per canviar les organitzacions amb la contribució de persones molt competents, tècnicament ben capacitades, dotades de sentit estètic i amb un profund compromís ètic.

3 VALORAR TOTA MENA D'APRENTATGES

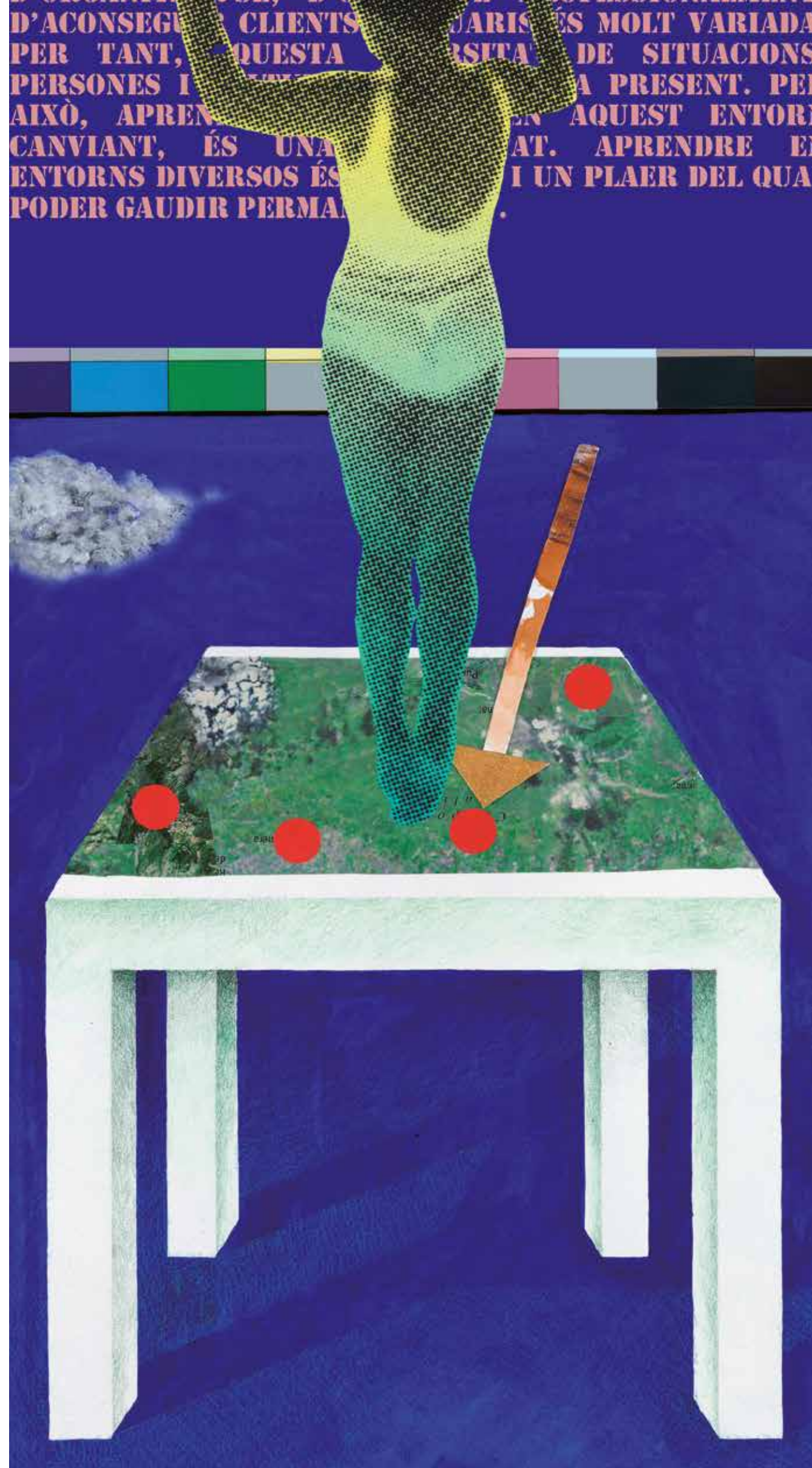
Aprenem constantment, no solament en llocs d'aprenentatge formal (escoles), sinó també en casa, en el carrer, en la feina, en qualsevol activitat cultural i lúdica... onsevullga que participem.

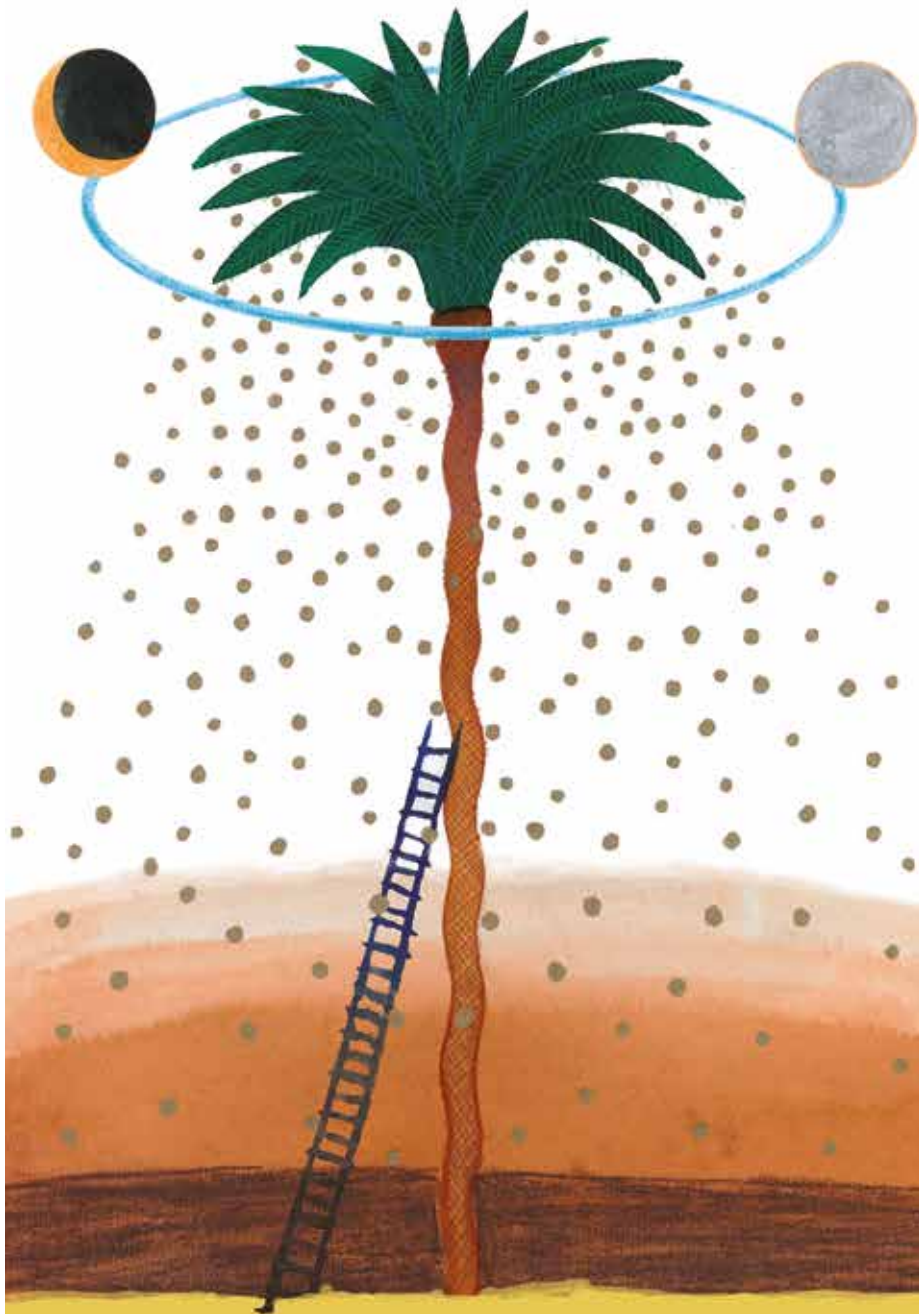
En una societat com l'actual mai no es pot afirmar que una competència no serà valuosa. Per això necessitem:

- Sistemes i instruments de reconeixement oficial, coneguts de tothom que aporten valor a l'esforç personal.
- Centres conscients que la realitat imposa noves formes d'aprenentatge i que cal oferir una "educació oberta" a qualsevol persona amb voluntat d'aprendre.
- Centres que incorporen una metodologia d'aprenentatge basada en la solució de problemes.
- Una oferta de formació contínua, de qualitat, innovadora, atractiva i flexible per a adaptar les competències a les necessitats i a les exigències del mercat laboral actual. Una FP per a la vida.

4 ENTENDRE LA QUALIFICACIÓ

Ja que la integració laboral es produirà en una xicoteta o mitjana empresa, o serà el resultat d'un procés d'autoocupació, pareix prou clar que en la polivalència hi ha una de les claus del futur. Així, doncs, hem d'identificar les competències tècniques, instrumentals i socials per tal que l'alumne siga veritablement "artista", que domine el "saber", el "saber fer" i el "saber ser", i que el seu desenvolupament vital i professional es base en uns valors ètics sòlids. Les competències clau permeten, a més de trobar una ocupació, preservar-la o promocionar-s'hi; també permeten de canviar amb l'entorn. Hem d'esforçar-nos, en conseqüència, a conrear el talent dels nostres alumnes, la seua capacitat d'emprendre i d'autoocupar-se per fomentar una ocupació creativa, en una visió de la realitat social que promoga la igualtat entre homes i dones.

5 APRENTATGE SENSE FRONTERES

L'escola no sols és l'escola, és el món, especialment en aquesta "etapa educativa" vinculada al teixit social on l'experiència de la vida ja és aprenentatge en si mateix, i és dóna allà on estem, en el temps i l'espai.

L'aula taller és sols un dels entorns d'aprenentatge; cal ser-ne conscients i transitar per tots els espais, perquè cada un té unes característiques que el fan "especial".

La qualificació professional és una font d'oportunitats personals, de viure i de treballar en contextos i països diferents. És un passaport que obri portes i facilita la mobilitat. Per això cal:

- Que, traient rendiment d'aqueixa mobilitat, els treballadors qualificats puguin aprofitar, en benefici propi i de la seua comunitat, l'esforç d'inversió individual i col·lectiu exigít.
- Que sapiguem acréixer la nostra capacitat d'atraure alumnes dels altres països.

En un espai europeu obert, que té per bandera la lliure mobilitat, les persones viatgen amb les seues qualificacions. És important que siguin transparents i tinguen un marc europeu de referència, de manera que les empreses i les institucions d'acollida les reconeguen.

6 ORIENTACIÓ, PER FAVOR!

Una Formació Professional atractiva és un bon instrument de formació al llarg de la vida. El ventall de possibilitats és cada volta més obert: cursos en línia, semipresencials, avaluació de la competència, títols i certificats de professionalitat, unitats de competència, formació inicial, formació bàsica, formació permanent (dins i fora del sistema educatiu), formació dual, etc.

Els potencials usuaris de la Formació Professional són estudiants, persones ocupades, desocupades, contractants... Les tecnologies i els sistemes d'informació són una ajuda, però no poden substituir les persones, que tenen la capacitat de traduir la complexitat de la formació a un llenguatge senzill i adaptat a qui demana la informació. Són necessaris serveis d'informació, orientació i assessorament permanents, de fàcil accés i qualitat, que faciliten als usuaris eines per a gestionar la pròpia trajectòria formativa i professional.

Els centres educatius han de tenir un paper destacat en aquesta funció com a agents essencials del sistema formatiu que són.

7 COOPERACIÓ ENTRE AGENTS

El treball col·laboratiu i en xarxa té sentit ple i és necessari en tots els àmbits i nivells de la formació professional.

- En les decisions més globals i estratègiques, en què l'acord entre agents socials i polítics hauria de conduir a un pacte social per l'educació.
- Entre sectors professionals concrets, la Universitat, les empreses més punteres i els Instituts Tecnològics, que aporten profunditat al coneixement i transferència d'innovació.
- En el propi territori, en què la col·laboració entre cooperatives d'ensenyament, ajuntaments (a través dels agents de desenvolupament local) i sectors productius podria afermar la creació d'ocupació en unes bases sòlides.
- En les relacions entre empreses i centres, entre professionals tècnics i professionals de la formació, aprofitant les sinergies positives.
- En els centres educatius el professor és el nòdul d'una xarxa interactiva global en què el treball en equip és fonamental.

8 RESPONSABILITAT SOCIAL

Defensem una educació i una formació inclusives que garantisquen la igualtat d'oportunitats.

La Formació Professional té un objectiu doble: contribuir a les possibilitats de treball i de creixement econòmic, i respondre a les necessitats socials, en el sentit més ampli, fomentant la cohesió social amb ofertes atractives, estimulants i adequades a la diversitat d'aptituds de les persones.

Els itineraris professionals, que són una via de desenvolupament i de reincorporació de les persones "excloses del sistema", han d'ajustar-se a la capacitat i a la motivació de cada u amb propostes adequades a aules, tallers i empreses.

Les cooperatives treballem per conrear el talent dels nostres alumnes, la seua capacitat d'empendre i d'autoocupar-se per fomentar una ocupació creativa, en una visió de la realitat que promoga la igualtat entre homes i dones i el benestar de les persones.

... Una formació professional per a la vida.

EL VALOR SOCIAL I EDUCATIU DEL MODEL COOPERATIU

declaracions EDUCATIVES

7

**LA SOCIETAT NECESSITA LES
COOPERATIVES D'ENSENYAMENT**

ANY: 2016

IL·LUSTRACIONS: Mar Hernández (Malota)

“Les cooperatives d’ensenyament hem estat capdavanteres de transformacions socials, creadores d’una ampla xarxa de cooperació entre escoles, exemple d’implicació i col·laboració amb el territori i les persones, amb la llengua i la cultura, amb les famílies, amb els alumnes.” dE■7

3

**LA SOCIETAT NECESSITA MESTRES
ÈTICAMENT COMPROMESOS**

ANY: 2012

IL·LUSTRACIONS: Vicent Ramon Pascual

“Els educadors vivim la nostra labor a partir de relacions enriquidores amb alumnes, companys i famílies. Tots som part d’una escola que proporciona un espai afectiu d’aprenentatge i que ofereix la seua riquesa a l’entorn.” dE■3

9

**LA SOCIETAT NECESSITA UNA
GESTIÓ EFICIENT DELS CENTRES
EDUCATIUS**

ANY: 2018

IL·LUSTRACIONS: Mai Hidalgo

“La particularitat de la gestió d’una cooperativa d’ensenyament és que les funcions diverses que l’empresa reclama, les assumeix el personal cooperatiu mateix. Açò en fa la gestió més complexa, certament, però també fa de les cooperatives una de les formes d’organització més flexibles i eficaces a l’hora d’acomplir un servei públic com l’educació.” dE■9

LA SOCIETAT NECESSITA LES COOPERATIVES D'ENSENYAMENT

declaració **7**
EDUCATIVA

La Unió de Cooperatives d'Ensenyament Valencianes fa seus els principis de l'Aliança Cooperativa Internacional, de voluntarietat, democràcia, participació econòmica, autonomia i independència, educació, formació, informació, cooperació i interès per la comunitat on arrela en favor d'un model de societat més just.

El moviment cooperatiu té com a senyes d'identitat la responsabilitat, l'equitat, la solidaritat i la sostenibilitat del medi, i fa seus els valors d'honestedat, transparència i vocació de servei públic.

El moviment cooperatiu ha demostrat com servir millor la societat: ha estés l'economia social, s'identifica amb l'economia del bé comú, ha creat infinitat de xarxes en camps diversos, representa equips que han sabut unificar esforços, per damunt dels interessos individuals, en favor d'un bé compartit i, fins i tot, ha resistit millor els períodes de crisi.

El moviment cooperatiu és conscient que els valencians necessitem un esforç addicional per a impulsar alternatives i construir pràctiques de justícia distributiva que apunten a un món més just.

Convençudes del valor del nostre projecte, exigim dels governs, de les administracions i de les institucions, el reconeixement a la feina feta i l'aplicació de polítiques decidides que ens reconeguen com a models educatius singulars que aportem un gran benefici social.

Les cooperatives d'ensenyament assumim el desafiament de transformar el món mitjançant l'educació, conscients que prestem un servei públic i de qualitat que combina la gestió democràtica i la innovació.

Les escoles cooperatives som una marca que ha contribuït a creure en l'escola. Sabem que cada dia és diferent i que cada dia l'aula i l'escola mereixen coses noves. La innovació, si ho és, requereix reflexió, planificació i avaluació.

Cada dia l'escola és una experiència única, oberta a la investigació pedagògica, a l'estudi i al coneixement. Sabem adaptar-nos a la mirada de cadascú: mestres, xiquets i famílies. Som aprenents i ensenyants en aquest laboratori en què investigació, experimentació, construcció, manipulació, pensament i diàleg són eines imprescindibles.

Les cooperatives d'ensenyament hem estat capdavanteres de transformacions socials, creadores d'una ampla xarxa de cooperació entre escoles, exemple d'implicació i col·laboració amb el territori i les persones, amb la llengua i la cultura, amb les famílies, amb els alumnes.

Hem consolidat una proposta de treball i de vida, amb personalitat reconeguda, ens hem fet grans i expertes sense renunciar a ser, amb la responsabilitat assumida de reinventar el nostre futur com a escoles i com a cooperatives. L'aposta ferma i convençuda per aquest model d'escola cooperativa ens encoratja a actuar amb coherència i us convida a participar en aquest projecte:

Raó per la qual:

Les cooperatives d'ensenyament tenim un model de fer escola que ens identifica, la qual cosa fa que ens reconeguen, respecten i estimen: som escoles compromeses amb la societat, amb les persones, en la renovació pedagògica.

- Basem els nostres projectes educatius en els principis de la inclusió educativa.
- Oferim als alumnes una atenció individualitzada, igualitària, coeducativa, que fomenta la participació, la solidaritat i la cooperació.
- Fem present a les aules els principis de la democràcia i de la justícia social.
- Potenciem projectes educatius responsables amb l'entorn, fomentant el desenvolupament comunitari i assumint els valors de l'ecologia, la sostenibilitat i la responsabilitat social compartida.
- Incorporarem els avanços científics i tecnològics, l'art i les humanitats en el quefer diari.
- Exercim un lideratge competent que guia i apassiona els mestres en l'èxit de la seua feina.
- Ajudem els alumnes a pensar, a ser emprenedors i lliures, a reconèixer errors i a valorar amb prudència els èxits.
- Fem ús de manera creativa dels nostres recursos per a generar idees.
- Oferim a famílies i alumnes coherència, entusiasme i maneres de fer: la cultura del ser, no del tenir.

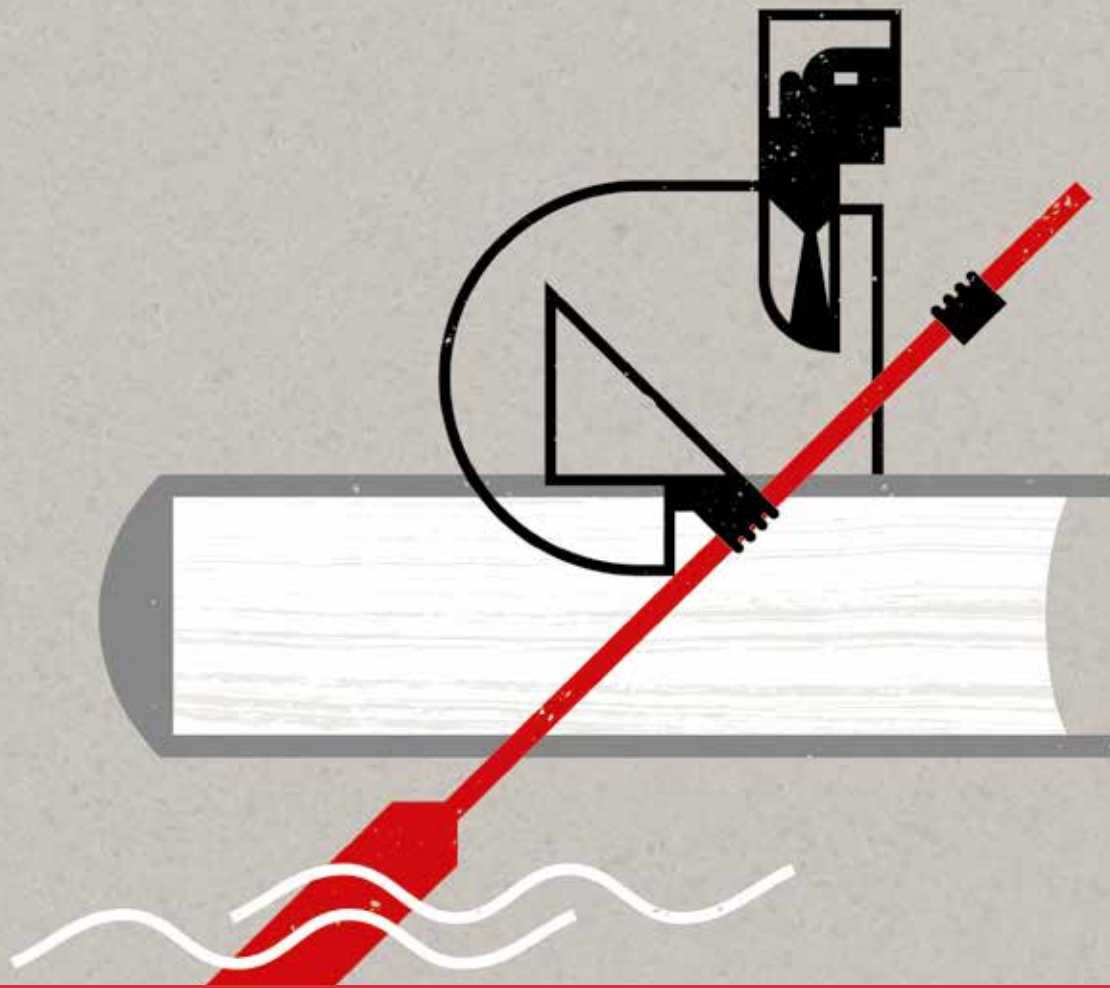
Les cooperatives som un model obert, eficaç i creatiu, bastit a partir d'una escola que educa en virtuts per assolir uns valors. Si hem de ser bons en l'acadèmia, més encara en l'emoció.

Ser mestre d'una cooperativa és viure plenament la professió que ens compromet i ens emociona.

Les escoles cooperatives som organitzacions en permanent procés d'aprenentatge, un model en què les actuacions s'orienten des d'una raó cordial, de servei, de millora i d'atenció pública.

Tenim raons, il·lusions i emocions per a creure en un futur esperançador.

LA SOCIETAT NECESSITA MESTRES ÈTICAMENT COMPROMESOS

declaració **3**
EDUCATIVA

La labor que fa la Unió de Cooperatives d'Ensenyament (UCEV) naix del compromís ètic dels professionals que la integren perquè el dret dels joves a l'educació siga efectiu i tinguen accés general a les manifestacions culturals, a l'ús de les noves tecnologies i a participar activament en la construcció del seu futur.

Els nostres projectes educatius se sustenten tant en l'educació en valors com en el laïcisme amb el propòsit d'ajudar les persones a construir d'una manera racional i autònoma la seua vida en una societat moderna, democràtica i progressista.

Els educadors vivim la nostra labor a partir de relacions enriquidores amb alumnes, companys i famílies. Tots som part d'una escola que proporciona un espai afectiu d'aprenentatge i que ofereix la seua riquesa a l'entorn.

La relació de les cooperatives amb l'entorn és diversa i enriquidora: d'arrelament en el medi social i cultural, de participació en el municipi, en els consells escolars, en les associacions de veïns, amb els agents socials, amb les entitats culturals...

Aprendre és inevitable, mai no deixem de fer-ho. L'objectiu prioritari de l'ensenyament és que l'alumne esdevinga autònom i desenvolupe les capacitats necessàries per a formar la seua pròpia identitat.

L'experiència i la pràctica demostren que la societat necessita una escola inclusiva, plurilingüe i intercultural, que atenga els problemes en tots els nivells, amb la participació de la comunitat educativa. És condició determinant de l'èxit la implicació i el compromís personal, emocional i moral, en el quefer diari.

Tenir un bon mestre o una bona mestra és un regal i un plaer que hem de reconèixer amb agraïment i senzillesa, perquè recordem amb gratitud qui ens va estimar i ens va ensenyar a ser.

Aquest és el marc de reflexió que proposem sobre el sentit i la finalitat de l'educació i de la formació de cap a cap de la vida de l'alumnat, dones i homes del futur.

El nostre compromís de mestres és de:

- 1** Procurar un clima social afectiu, dins els límits necessaris de la convivència, amb una actitud ètica que siga una referència estable per alumnes, famílies i entorn.
- 2** Fomentar un lideratge participatiu basat en la confiança i en l'honestedat, capaç d'impulsar una gestió de qualitat, d'afavorir un clima de treball agradable i productiu, que potencie la participació i la responsabilitat, amb un compromís vinculat al Projecte Educatiu de l'escola.

- 3 Respectar les decisions dels òrgans de govern del centre i col·laborar en el bon funcionament dels equips pedagògics, en l'acció orientadora i tutorial, en una combinació harmònica de drets i deures.
- 4 Defensar l'esforç compartit i col·laboratiu. És feina de tothom desenvolupar projectes d'equip amb criteris clars de divisió del treball, cooperació i eficàcia.
- 5 Avaluar periòdicament els processos educatius dels centres: la pràctica docent, les tutories, els aprenentatges aconseguits i el grau de satisfacció del conjunt de la comunitat escolar. La millora constant és el repte.
- 6 Viure amb passió allò que fem ens ajuda a ser més feliços. Per aconseguir-ho cal superar les barreres que priven la gent del seu dret de sentir-se orgullosa i satisfeta de la labor ben feta.
- 7 Crear les condicions necessàries per a convertir els centres en **comunitats d'aprenentatge**, en institucions generadores de cultura, de manera que la societat que atenem s'implique directament en els nostres projectes educatius.
- 8 Posar els joves en contacte permanent amb la realitat, perquè les escoles no són solament un lloc d'instrucció acadèmica, sinó, sobretot, espais de vida i de socialització, de desenvolupament cultural que actua en l'entorn.
- 9 Posseir els coneixements i les competències de les àrees i matèries que ensenyem, reflexionant sobre la nostra pràctica docent, participant en la cultura de la feina col·laborativa i cooperativa, en un compromís constant amb la formació personal, la innovació i la qualitat.
- 10 Desenvolupar en les nostres aules el pensament científic, crític i creatiu. Volem que el nostre alumnat siga competent, amb una base de coneixements rigorosos i d'estratègies eficaces, que sàpiga pensar i actuar en les situacions importants de la vida, i que sàpiga fer-ho amb criteris ètics, propis de persones lliures, cultes, autònomes i responsables.
- 11 Compartir amb les famílies la responsabilitat en l'educació, en una relació de confiança i de coparticipació activa. Les famílies són part dels nostres projectes educatius, el seu paper en el procés educatiu és imprescindible.

Aquest és el nostre compromís de professionals dedicats a aconseguir la utopia de millorar el món, de fer-lo més habitable, més humà. La nostra declaració convida la societat educativa, sense exclusió de titularitat, confessionalitat o identitat.

LA SOCIETAT NECESSITA UNA GESTIÓ EFICIENT DELS CENTRES EDUCATIUS

declaració
EDUCATIVA 9

Les cooperatives d'ensenyament som presents al País Valencià des de fa cinquanta anys. En tot aquest temps no hem deixat de mirar la nostra realitat amb el propòsit de respondre a les necessitats educatives basant-nos en tres pilars: valors cooperatius, innovació educativa i sistemes de gestió, que són la clau del nostre èxit.

La fundació i el desenvolupament de les nostres cooperatives es justifica en uns valors i principis que orienten la formació d'organitzacions empoderades i les nostres estratègies les doten de sentit.

La innovació, puntal del desenvolupament de la nostra activitat, en la mesura que contribueix a transformar la realitat de l'aula i del centre educatiu, estimula el nostre creixement intel·lectual i social.

Els nostres sistemes de gestió, actualitzats permanentment en el marc de l'economia social, s'han anat adequant a la realitat interna i a la del nostre entorn, sempre canviant. Les persones són el centre de les nostres organitzacions

Som en un moment de complexitat socioeconòmica i d'incertesa moral. La maduresa de les Cooperatives d'Ensenyament ens permet de ser coherents amb els nostres valors, encarar-nos a la realitat amb valentia i construir positivament els projectes educatius, tenint sempre en compte les necessitats d'alumnes, famílies i societat.

ALGUNS ELEMENTS FONAMENTALS DE GESTIÓ

Dels atributs que caracteritzen els centres educatius, en destaquem dos: el projecte educatiu i la titularitat.

El projecte educatiu ajusta tota la nostra actuació als valors i als principis definits per la comunitat educativa. La titularitat, siga pública o privada, condiona la presa de decisions i l'accés als recursos.

Les cooperatives d'Ensenyament compartim amb organitzacions educatives diverses molts elements de gestió. Els aspectes organitzatius que en destaquem són:

- Informació i comunicació. Saber-les equilibrar genera un major compromís i identificació amb les estratègies i els objectius de l'organització.
- Projecte de centre. És un acord raonat i compartit per la comunitat educativa, que integra punts de vista diversos, que es construeix a mesura que es desenvolupa.
- Creixement organitzatiu. El desenvolupament de tota organització educativa respon a les necessitats de l'entorn i, en conseqüència, aspira a créixer-ne i millorar els recursos humans i materials.
- Persones. De les quals depèn la intel·ligència col·lectiva, per tal com són la base de l'organització.
- Gestió eficient dels recursos: materials, tecnològics i econòmics que estan al servei del projecte.

- **Incidència social i sostenibilitat econòmica.** El sentit de tot projecte educatiu és de contribuir a transformar l'entorn; per a això, cal una gestió econòmica eficient que n'assegure la continuïtat.
- **Innovació.** És l'essència de tot projecte, les persones formades i proactives que s'anticipen als canvis i els afavoreixen en són l'agent fonamental.

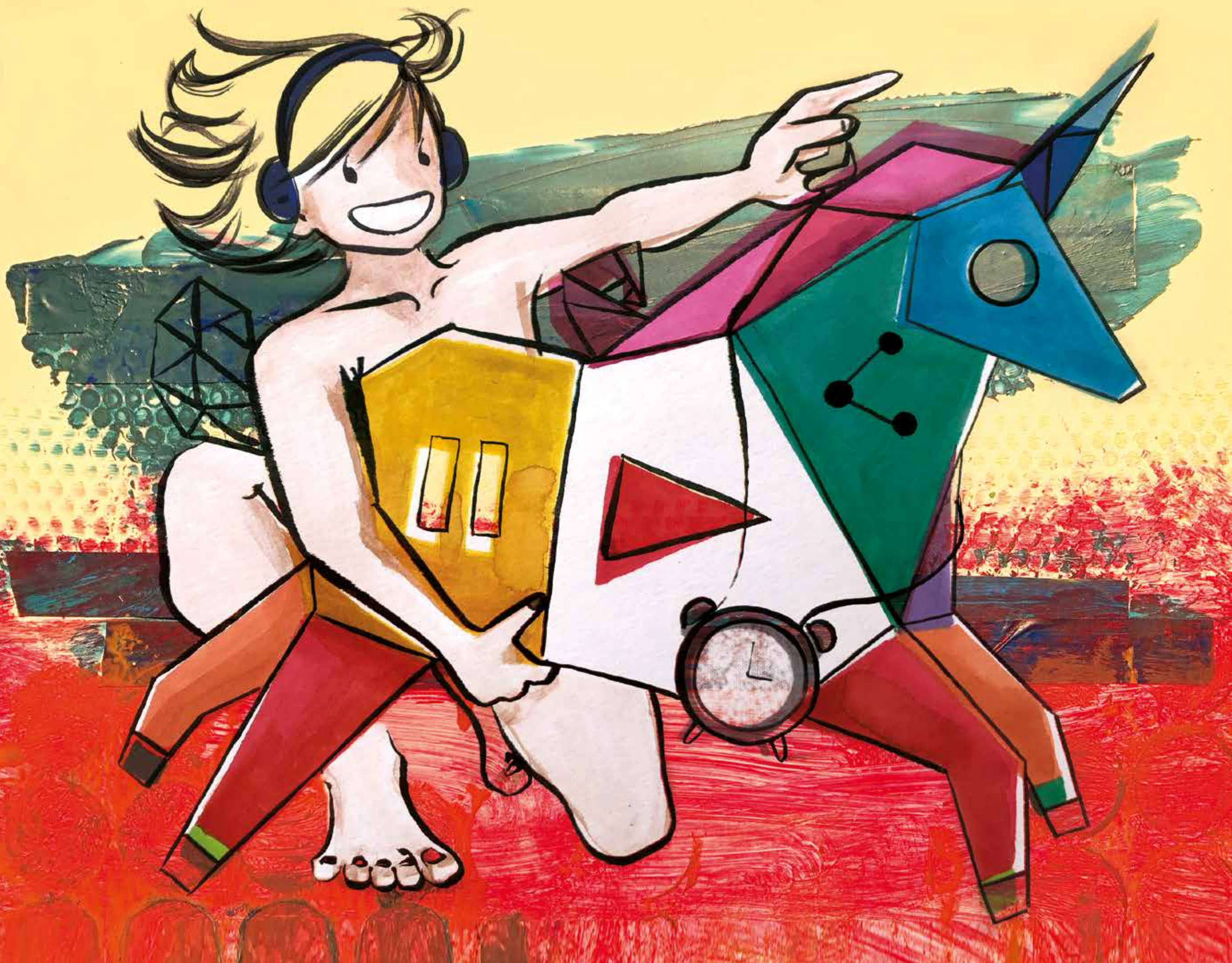
GESTIÓ COOPERATIVA

L'art de la gestió d'una cooperativa d'ensenyament està a conciliar **tres àmbits**: aspiració social, activitat empresarial i projecte educatiu. La particularitat d'aquesta gestió és que les funcions diverses que l'empresa reclama, les assumeix el personal cooperatiu mateix. Açò en fa la gestió més complexa, certament, però també fa de les cooperatives una de les formes d'organització més flexibles i eficaces a l'hora d'acomplir un servei públic com l'educació.

D'acord amb aquesta manera de **SER** i de **FER**, les cooperatives d'ensenyament tenim aquests trets de gestió:

- 1 **Titularitat cooperativa.** De propietat col·lectiva, la gestió és directa i participativa. La participació, essencial en tota gestió cooperativa, s'entén com un dret i un deure de cada integrant, que es tradueix en un vot, i s'exerceix en l'Assemblea General. Són l'Assemblea i el Consell Rector de la Cooperativa els òrgans que prenen les decisions i fan el seguiment del projecte.
- 2 **Servei públic.** Les cooperatives d'ensenyament defensem una manera d'entendre el servei públic centrada, més enllà de la titularitat, en el treball col·laborador i en la inclusió. En l'àmbit social això implica la construcció d'una societat més justa i més participativa. Les cooperatives sostingudes amb recursos públics demanem el reconeixement idoni i mitjans en coherència amb el servei encomanat per l'administració educativa.
- 3 **Democràcia social i econòmica.** L'assemblea avala les decisions estratègiques i gestores pensant en la viabilitat i sostenibilitat del projecte cooperatiu.
- 4 **Reinversió dels excedents.** Les cooperatives d'ensenyament propugnem la reinversió de la riquesa obtinguda per a assegurar-nos la viabilitat i la qualitat del nostre projecte. Així també contribuïm al desenvolupament de l'entorn.
- 5 **Socialització i transcendència.** Els projectes cooperatius transcendeixen per naturalesa les persones que formen l'organització. Afavorir la socialització de les noves incorporacions, en un marc de renovació i d'innovació, és crucial per a mantenir l'essència de la cooperativa i assegurar-ne l'evolució.
- 6 **Informació permanent i transparent.** Les cooperatives assumim les obligacions d'informació i comunicació com un dret inalienable de la condició societària, com un autèntic instrument de control de la gestió social i del dret de deliberació col·lectiva. Estatuts de la cooperativa, reglament de règim intern, pla estratègic, de gestió, comptes anuals, projecte educatiu de centre... són els instruments essencials d'una gestió transparent.
- 7 **Educació i Formació.** A més d'una informació permanent i transparent, la gestió participativa necessita una formació integral d'abast societari, gestor i pedagògic. El Fons de Promoció i Foment Cooperatiu dota de recursos els plans formatius corresponents. Els aprenentatges adquirits, explícits i implícits, "són patrimoni de la cooperativa" i garantia del seu futur.
- 8 **Professionalització gestora.** Ultra les competències com a educadors, la gestió de la cooperativa demana persones qualificades per a exercir-la responsablement, tot mantenint l'equilibri entre l'exercici temporal o continuat d'aquesta tasca i que vindrà determinat per la cultura de cada organització.
- 9 **Intercooperació.** Les cooperatives cooperem consolidant la viabilitat i l'enriquiment dels nostres projectes educatius. Participar en grups i xarxes de cooperació facilita l'intercanvi d'estratègies i de coneixements. Les organitzacions representatives del cooperativisme i altres fórmules d'integració societària generen visibilitat i rellevància social.

■ UCEV
Unió de
Cooperatives
d'Ensenyament
Valencianes
som COOPERATIVA

